

DEŠIMT DIENŲ SIBIRE

**Mečio Butkaus
"kelionė" per
kalėjimus,
konclagerius ir
tremtį iki rajono
vyriausio
gydytojo vietos**
Antanas Butkus

Mečio "Kelionė" prasidėjo 1940 metais Kėdainiuose, kai jį, Vacį Dziką ir Vytautą Rumbaitį, paskutiniųjų klasių mokinius, milicija sugavo gatvėje beplatinant protesto atsisaukimus. Tardyti Kėdainių ir Šiaulių kalėjimuose, žiauriai kankinti norint sužinoti iš kur gavo literatūrą, kas organizatoriai, ir kas yra bendradarbiai. Mečys buvo kankinamas žiauriausiai, nes pasisakė esąs vyriausias kaltininkas, o abu draugai tik atsitiktiniai bendrakeleiviai.

Ketvirtadienio rytą lietuviai partizanai mėgino išlaužti šiaulių kalėjimo vartus ir išvaduoti kalinius. Deja, nepavyko. Sovietų saugumas ir kariuomenė vežė suimtuosius į geležinkelio stotį, o iš ten į Rusijos gilumą. Pakeliui buvo vokiečių apšaudyti.

Lietuvos laikraščiai išspausdino sušaudytų pavardes. Jų buvo virš šimto. Jų arpe ir Mečio pavardė. Ka gi – apraudojom ir mėginom susitaikyti su likimu – tėvai neteko sūnaus, o mes brolio.

Po septynerių metų, kuomet su šeima gyvenau N. Zelandijoje, gavau ilgai keliausį laiškėlį Mečio, liudijantį jį esant gyvu. Sunku buvo šia laiminga žinia patikėti, tačiau Mečio rašyena visados buvo tokia savita, kad supratome, jog tai buvo jo rašytas raštelis. Vėliau retkarčiais gaudavome daugiau žinių, tačiau apie jo vargus ir kančias sunkiai galėjome įsivaizduoti, ypač mes, atsidūrę Vakaruose.

Apie lietuvius tremtinius gana daug rašyta periodinėje spaudoje, atsiminimų knygose. Esu tikras, kad Mečio vargų kelionę yra tiek originali ir savotiška

net neįtikėtina. Manau, jog Dirvos redaktorius man nepagailės vietos šių įvykių trumpo aprašymo Dirvos puslapiuose.

Daugelį metų svajoju aplankyti tas vietas, kur buvo ištremti tėvai, sesuo ir broliai. Ilgai nežinojau net ir jauniausiojo brolio Vacio, partizanavusio Lietuvoje, žuvimo vietos. Mečys su kitu mano broliu Leonu sugrįžo Lietuvon. Mama su sesute ir jos šeima dar tebegyvena Tuloje, o tėvas mirė nuo plaučių uždegimo, kurį gavo bėkirdamas mišką Rusijos šiaurėje. Jo palikus pernai broliams pavyko surasti ir perlaidoti tėviškės kapinėse, prie Baisogalos. Surasta ir Vacio žuvimo vieta – prie Grinkiškio.

Ši kartą atvykęs į Vilnių tuoj pradėjau rūpintis leidimu nuvykti į Mečio pasku-

tiniają gyvenvietę Sibire. Laimingu sutapimu Krasnojarsko sritis jau nedraudžiama lankyti vietovė, tačiau ir ten nuvykti leidimą gavau tik valandą prieš išvykstant.

Su Mečiu iš Rygos skridome į Nižnyj Novgorodą. Čia buvo labai tvanku ir karšta – 39 C. Po 10 valandų laukimo ir prakaito lyg pirtyje išskridome į Krasnojarską. Kelionė truko tik 6 valandas, bet pasirodė, kad "patogios" Aerofloto lėktuvų sėdynės ir bet kokio gėrimo stoka mus labai išvargino. Iš Krasnojarsko iki Bogačiano tik 1 val. skridimo, tačiau čia teko laukti daugiau nei 10 valandų. Laimei, Mečio žento sesuo su šeima gyvena Krasnojarske. Jie mus parsivežė, pagirdė šaltinio vandeniu, kuris mums buvo pats skausmas (Nukelta į 7 psl.)

Pagerbiant Islandijos tautinę šventę – birželio 17 d. Ilinojos gubernatoriaus Edgar atstovė Rosemary Tourville, sveikina Islandijos generalinį garbės konsulą Paul Sveinbjorn Johnson, Chicagoje.

Lietuvos Aukšt. tarybos pirm. Vytautas Landsbergis laiko Trakuose uždegtą fakelą, kuris dabar keliauja po Lietuvą ir su

juo liepos 27 d. Kaune bus uždegtas IV-jų Pasaulio liet. sporto žaidynių aukuras. V. Kapočiaus nuotr.

BUVUSIŲ PREMJERIŲ LAIKYSENA

Antanas Dundzila

Bent Europoj tokių yra dvi: Didžiosios Britanijos Margarita Thatcher ir Lietuvos Respublikos Kazimiera Prunskienė. Pirmoji amerikiečių spaudoje buvo visai užtarnautai vadimama "Geležinė dama" (Iron Lady). An troji, turbūt sekant Thatcherienės pavyzdžiu, buvo simpatyškai pakrikštyta "Gintarinė dama" (Amber Lady). Abi savo pareigas baigė maždaug tuo pačiu metu, 1990 pabaigoje. Buvusių ministerių pirmininkų pasaulyje nėra daug. Moterų, turėjusių tas pareigas, dar mažiau. Jas galima ant rankų pirštų suskaičiuoti.

Paskutiniu metu, kai ir Angliją ir Lietuvą valdo jau kiti ministrai pirmininkai, negalima nepastebėti šių dviejų moteriškių dar vieno bendro bruožo, tai – tiesiog nesuprantamos labai kritiškos laikysenos po jų atėjusioms vyriausybėms. Tai stebina ir stulbina.

Thatcherienės, sakykime, tas piktumas naujam britų ministeriui pirmininkui gali būti suprantamas. Ji balsavimu iš eitųjų pareigų buvo savo pačios konservatorių partijos "išprašyta" – visiškai legaliu procesu "nuversta". Nuvertime žymią rolę turėjo dabartinis premjeras, buvęs Thatcherienės kabineto ministeris, John Major. Taigi čia gali glūdėti to žmogiško, asme-

ninio kartėlio šaknys.

Prunskienės laikysena yra komplikuočiau, sunkiau suprantama ar net pateisinama. K. Prunskienė pati su savo kabinetu atsisakė. Tiesa, tas atsistatydinimas buvo taip pat ir protesto mostas. Nežiūrint politinių ėjimų taktikos, atsistatydinimas buvo asmeninės iniciatyvos, bet ne varžovų padaryto teisinio ėjimo (Thatcherienės atvejais) padarinys.

Ir vienos ir antros buvusios premjerės atveju galima teigti, kad, atsidūrę už eitųjų pareigų, šios dvi damos nemoka, negali ar nenori būti "eilinėmis" valstybinio gyvenimo asmenybėmis.

Su nusistebėjimu yra plačiai komentuojama (VI-12 d. CHRISTIAN SCIENCE MONITOR ir kita spauda), kad Thatcherienė šį pavasarį pradėjo piktai pulti Majorį, kad konservatorių sluogsniai net viešai pareikalavo, jog "ji nutiltų". Bai mintasi, kad toks tolimesnis jos kandžiojimas gali nulemti pralaimėjimą sekančiuose britų parlamento rinkimuose. Pradėjo augti spaudimas, kad ji daugiau į parlamentą nebekandidatuotų, nes jos aktyvus dalyvavimas valdančiuose sluogsnuose tik sunkina konser-

(Nukelta į 2 psl.)

Girdėta iš Vilniaus

Balys Gaidžiūnas

• **AUKSČIAUSIOS TARYBOS PIRM. V. LANDSBERGIS** vėl pasiuntė Sovietų sąjungos prezidentui Gorbačioviui telegramą, kurioje aiškina, kad juodųjų barečių siuntėjimas Lietuvoje tik gadina santykius ir nė kiek nepasitarnauja nei Kremlui nei Lietuvai. Todėl telegramoje prašo, kad juos iš Lietuvos atšauktų.

Žymiai anksčiau, kada juodosios baretės buvo suorganizuotos, jų paskirtis buvo kovoti prieš kriminalinius nusikaltimus. O dabar, kada Vidaus reikalų ministerija jiems pavedė puldinėti pasienio sargybų postus ir muitines, jie patys pasidarė kriminaliniai nusikaltėliai. Ir nusikaltėliais, kada įsiveržė į telefono telegrafo stotį, tarpstotyse nutraukė elektros srovę, pasidarė kriminalai nusikaltėliai net tarptautiniu mastu.

Lietuvoje turima davinių, kad dabar, kada dėl juodųjų barečių siuntėjimo į Kremlį ateina protestų iš daugelio Lietuvai draugiškų kraštų, ten viena ranka juodąsias baretes tramdo, o kita ranka jų išlaikymą gerina ir geriau ginkluoja. Šią savaitę Trakų rajone net pastebėti parašų rinkėjai, kurie suinteresuoti, kad juos iš Lietuvos neatšauktų. Esą, Lietuvos vyriausybei pavaldi policija nesugebanti įvairių išsišokėlių suvaldyti, o baretės tai padarančios. Tik nepasakoma kokia kaina ir koku tikslu tie puldinėjimai ir plėšikavimai vykdomi.

• **NEATGAUNANT TELEVIZIJOS BOKŠTO IR SPAUDOS RŪMŲ**, spaudos ir televizijos darbuotojai, negalintieji grįžti į senas darbo vietas, nutarė demonstracijas perkelti net į pačią Maskvą ir demonstruoti prie tų įstaigų, kurios netvar ko ir net aštrina užimtų pastatų gražinimą. Tokie protestai Maskvoje buvo tris dienas. Liepos 16 d. jie grįžta į Vilnių ir vėl protestuos prie televizijos bokšto ir spaudos rūmų.

• **LONDONE PRASIDĖJUS SEPTYNIŲ TURTINGŲJŲ PASAULIO VALSTYBIŲ PASITARIMAMS**, priimta ilgoka rezoliucija, kurioje ir taip sakoma: "Mes tikimės, kad derybos tarp SSRS ir išrinktų Baltijos šalių vyriausybių išspręs jų ateities klausimą demokratiškai ir atitinkant teisėtus žmonių viltis".

• **LIETUVOS MINISTERIS PIRMININKAS** Gediminas Vagnorius pasiuntė visiems septyniems didiesiems, posėdžiaujantiems Londone telegramą, o taip pat ir Gorbačioviui, kurioje sakoma:

"Mūsų giliu įsitikinimu vienas svarbiausių žingsnių įtempiamo židiniui Baltijos regione likviduoti yra TSRS ginkluotųjų pajėgų užgrobtą jėgą dar sausio mėnesį Lietuvos Respublikos masinės informacijos priemonių – radijo, televizijos ir spaudos – pastatų išlaisvinimas. Tai klausimas, kurį tikrai pajėgia išspręsti TSRS Prezidentas Ponas Michailas Gorbačiovas, kuris dalyvauja mūsų susitikime ir yra pasiryžęs įgyvendinti plačias demokratines reformas."

• **VYDŪNAS VILIUS (STORASTA)**, gimęs 1868 m. kovo 22 d. Jonaičiuose, Šilutės apskr., 1993 m. pradžioje sulauks 125 metų gimimo sukaktį. Jis mirė, 1953 m. vasario 20 d. Detmolde, Vokietijoje.

Dažnai būna, kad vienai ar kitaip pasižymėjusius žmones užmirštame laiku prisiminti. Atrodo, kad su Vydūno pagerbimu bus kitaip. Jau dabar Vilniuje organizuojamas Vydūno pagerbimo komitetas. Planuojama pakartotinai išleisti jo geriausius veikalus. Net į rusų kalbą išversti jo raštų rinktinę ir dabartinio Karaliaučiaus srities rusams parodyti, kas yra to krašto tikrieji šeimininkai. Norima jo namą, buvusį Tilžėje atgauti ir ten įkurti muziejų. Vilniuje vieną gatvę, Lietuvoje kelias vidurines mokyklas pavadinti Vydūno vardu, Detmolde, kur jis gyveno paskutinės gyvenimo dienas, prikalti atminimo lentą, padaryti jo gyvenimo ir darbų apžvalginę filmą.

Jei visa tai bus padaryta, Vydūnui nors dvasiniai bus atlyginta už viso amžiaus lietuviybės darbą.

• **LIETUVOS ŽMONĖS**, o ir mes, sekantieji tenyksčias politines ir ekonomines bėdas, klausiamo, kada prasidės kelias atgal į visokeriopai geresnį gyvenimą. Iš Lietuvoje vykdomų apklausinėjimų tik 36% pasisakė, kad tokio pagerėjimo

mo jau laukiama šių metų pabaigoje. O 60% pasisakė, kad toks pagerėjimas ateisias, jei tvarkingai prasidės Sovietų Sąjungos – Lietuvos derybos.

• **PRO IGNALINOS PASIENIO PUNKTĄ** norėjo pravažiuoti dvi mašinos, kurios vežė didelį krovinį. Mašinas sulaukė paaiškėjo, kad Lietuvos komunistų partija, pavaldi Kremliui, vežė į Maskvą 7 1/2 tonas geros rūšies popieriaus.

• **IŠ JAV SIUNČIAMA DIDELĖ VAISTŲ SIUNTA** Baltijos kraštams, pasiekė Belgiją ir čia tuoj sunkvežimiais išsiųsta į Lietuvą, Latviją ir Estiją. Lietuvoje jau džiaugiamasi, kad gauta daug antibiotikų ir kitų labai reikalingų vaistų.

• **JAUNIMO KONGRESO** atstovė Rastauskaitė šiuo metu lankosi Vilniuje ir buvo priimta Vyt. Landsbergio. Kongresas šią žiemą vyks Pietų Amerikos kraštuose. Jie nori, kad Kongresą aplankytų vyriausybės ar parlamento atstovai.

• **PASAULINĖS REIKŠMĖS SPORTO ŽAIDYNĖS LIETUVOJE** jau pilnai pasiruošta. Iš Vilniaus pranešta, kad atidarymo maršą yra parašęs, pagal liaudies dainos "Augo girioj ažuoliukas" žodžius muzikas Feliksas Bajoras.

• **IŠ LIETUVOS GAVOME PAPILDOMŲ ŽINIŲ APIE LIETUVIŠKĄJĄ NAFTĄ.** Lietuvoje naftos esą apie 150 milijonų tonų. Iš jų tik 50 milijonų tonų yra sausumoje, kita yra Baltijos jūroje, prieinančioje prie Lietuvos krantų. Specialistai sako, kad per metus Lietuvoje galima gauti 60 tūkstančių naftos ir ją, atitinkamai pasitvarkius, perdirbti į brangios rūšies tepalus.

BUVUSIŲ PREMJERIŲ LAIKYSENA

vatorių vyriausybės padėtį.

Atrodo, kad spaudimas savo atliko: birželio gale Thatcherienė paskelbė, kad daugiau į parlamentą nebekandidatuos.

Apie K. Prunskienės laikyseną Lietuvoje žinios nėra džiuginančios. Atrodo, kad ji yra įsijungusi į aiškią opoziciją (kas, principiniai žiūrint, dar nebūtu neigiamas ženklas), kad ji dalyvauja naujai sudaryto, dar neaišku ar konstruktyvaus Lietuvos Ateities Forumo (LAF) veikloje. VLIKo leidžiama ELTA (1999 Nr. 5, p. 7) skelbia apie mitingą prieš LAF ir net apie reikalavimus K. Prunskienę traukti į teismą.

Iš Lietuvos atvykę pasakoja, kad prokuratūra jai bylą ruošia. Taip pat atvykę teigia, kad buvusi ministerė pirmininkė dabartinę G. Vagnoriaus vyriausybę laiko neteisėta ir atsisako savo parašu dabartinei Lietuvos vyriausybei perduoti kokias tai užsienio bankuose turimas pinigų sąskaitas. Jei šios žinios iš tikrųjų yra tikslios, tai čia jau labai keista ir nesuprantama atsistatydinusios ministerės pirmininkės laikysena.

Thatcherienė Didžiosios Britanijos premijere išbuvo net nuo 1979 metų: ji jau 1988 metais sumušė šio šimtmečio visų kitų britų premjerų rekordą – tapo ilgiausiai ministerio pirmininko pareigose išbuvusia asmenybe. Lietuvos gintarinė premijerė tokios laimės nepatyrė. K. Prunskienė pareigose išbuvo tik apie pusmetį. Tačiau ji tapo pirmosios, savo Nepriklausomybės atstatymą paskelbusios Lietuvos Respublikos vyriausybės galva. Tai istorinės reikšmės faktas, nors, lygi-

nant su Anglija, čia nėra koks nors rekordas. Tačiau K. Prunskienės parinkimas toms pareigoms pabrėžė šių laikų moterų iškilimą į vado vaujamąs vietas.

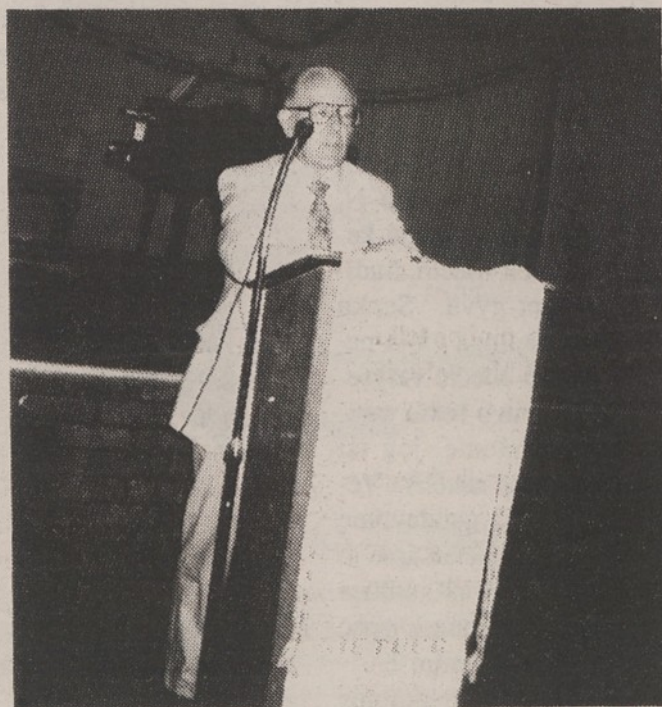
1925 metais gimusi Thatcherienė ypač pagarsėjo 1982 metais, kai, panaudojusi karines pajėgas, Britanijos naudai sėkmingai išsprendė konfliktą su Argentina dėl Falklando salų. Praktiškai žiūrint, tos salos Anglijai nebuvo reikšmingos ir jų atsiėmimas ekonomiškai nuvargintiems britams neproporcingai brangiai kainavo. Tačiau buvo apgintas Didžiosios Britanijos teritorijos principas ir tuo pačiu, nepaprastai iškilo ministerės pirmininkės įtaka pasaulyje, jos populiarumas britų vidaus politikoje.

1943 m. gimusios, iš Lietuvos komunistų eilių 1990 m. išstojusios, Sąjūdžio veikloje aktyviai dalyvavusios, ekonomijos mokslų daktarės K. Prunskienės kelias į

valdžią ėjo per 1990 kovo 11 d. Lietuvai vadovavusio A. Brazausko duris. Brazausko laikais ji trumpai buvo LTST Ministerių Tarybos pirmininko pavaduotoja. Po 1990 kovo 11 ji tapo neproporcingai didelio ministerių kabineto ministere pirmininke. Šiam ministerių kabinetui, kartu su pirmininke atsistatydinus, didoka ministerių dalis pasiliko dirbti dabar G. Vagnoriaus pirmininkaujame kabinete.

Prunskienės vyriausybė ir visa Lietuva 1990 metų bėgyje išgyveno labai sunkius laikus. Nežiūrint to, savo kelionių vakaruose metu, ji energingai atstovavo Lietuvai. Kaip Thatcherienei su savaisiais Didžiosios Britanijos interesais, taip Prunskienei teko ginti Lietuvos nepriklausomybės principą. Deja, Prunskienei nebuvo lemta turėti laimėjamą atnešusių karinių pajėgų, jos arsenale tebuvo tarptautinė teisė, valia ir kalba. Ji matė si su JAV Bushu, su Anglijos Thatcheriene, su kitų valstybių galvomis. Kaip tai svajojome, kad derybose ši imponuojanti moteris galės panaudoti vakaruose ypač moteriai teikiamas šio kias tokias privilegijas ir ką nors teigiamo išgaus Lietuvai. Šios viltys nei pas Bushą nei pas Thatcherienę (nei Kremluje pas Gorbačiovą) nepasitvirtino. Aišku, tai ne K. Prunskienės kaltė.

Prieš porą mėnesių Prancūzijos ministere pirmininke tapo moteris, socialistė Edith Cresson. Jos medaus mėnuo vyriausybės priekyje buvo labai trumpas. Populiariam tautos pritarimui kritus, neaišku, kaip ilgai ji išsilaikys savo pareigose. Anksčiau ar vėliau likimas ją pastatys šalia Thatcherienės ir Prunskienės. Ar ir ji, panašioje eilėje atsiradus, taip pat elgsis?

Spaudos darbuotojas, teisininkas Antanas Kučas skaito paskaitą tragiškųjų birželio įvykių minėjime šv. Antano parap. salėje Ciceroje birželio 23 d. Šį renginį suruošė ALT Cicero skyrius ir jame dalyvavo apie šimtinė tautiečių. Minėjime taip pat buvo ir meninė dalis. Ed. Šulaičio nuotr.

1991 KELIONĖS Į LIETUVĄ
Nuo 7 iki 14 dienų Lietuvoje
19 įvairių maršrutų

Dauguma kelionių aplenkia Maskvą. Maršrutai įdomūs – Šiluvos Atlaidai, kelionė laivu Baltijos jūroje, Lietuva, Kopenhaga, Varšuva, Helsinkis

Smulkesnėms informacijoms ir lankstinukams, kreipkitės į

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4 Newton, MA 02164
Tel. 617-965-8080 Fax 617-332-7781

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119 • 0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR: BALYS GAIDŽIONAS
DIRVA (USPS 157580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published Weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$25.00 • Single copy 60 cents.
Prenumerata metams \$25.00, pusui metų \$15.00 • Atskrido numerio kaina 60 centų •
Straipsniai pasirašyti pavardė ar inicialais nebūtina išreikšti redakcijos nuomonę • Nespau-
dinami straipsniai grąžinami tik autoriams prašant. • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija
neatsako.

KĄ VEIKIA LIETUVIŲ TAUTINIS KULTŪROS FONDAS

1990 metų rudenį Lietuvių Tautinis Kultūros fondas, savo laišku, kreipėsi į lietuviškąją visuomenę kviesdamas įsijungti į fondo narių gretas (už kiekvieną įnašą \$200.— gaunamas vienas balsas) arba paremti fondą mažesne auka.

Taip pat tame laiške fondo valdyba numatė šiuos pirminius fondo tikslus:

a) sudaryti sąlygas ir surasti tinkamus autorius lietuvių, trėmimo į Sibirą ir lietuvių tautos genocido istorijai parašyti,

b) sudaryti nuolatinę paramą Lietuvos universitetų bibliotekoms tiek periodinei tiek mokslinei bei grožinei literatūrai įsigyti,

c) padėti lietuviams studentams stipendijomis ir kitokia pagalba, kad jie galėtų Lietuvoje arba Amerikoje siekti mokslo bei tobulintis įvairiose specialybose.

Į fondo valdybos prašymą atsiliepė virš šimtas aukotojų didesnėmis ar mažesnėmis aukomis. Fondo valdyba visiems labai dėkinga už jas. Su dideliu dėkingumu norime paminėti tris didžiuosius:

Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga – \$ 15,000.—

Irena ir dr. Leonas Kriaučiūnai – \$ 10,000.—

Dalia ir dr. Jonas Maurukai – \$10,000.—

Iki šiol fondan buvo sutelkta \$ 60,000.— grynais pinigais ir turima \$ 25,000.— pasizadėjimais.

Po pirmojo pinigų telkimo vajeaus, fondo valdyba pradėjo vykdyti numatytus pirminius tikslus.

Genocido istorija domisi visa eilė asmenų Lietuvoje. Užmegstas kontaktas su Lietuvos Sąjūdžio stalinizmo represijų Lietuvoje tyrimo komisija. Ši komisija dar šiemet pasiryžusi išleisti 1940-41 m. nuo represijų nukentėjusių aukų sąrašą. Tai būtų savotiškas paminklas stalinizmo aukoms ryšium su 50-ties metų pirmo-

sios masinės tremties "jubiliejumi". Toliau komisija yra surinkusi virš 100 tūkstančių represijų aukų (kalinių, tremtinių, rezistentų), anketinius duomenis. Tai pirmojo masinio išvežimo aukos. Bet komisijos turimas mažas kompiuteris tam darbui nepakankamas. Po ilgesnio susirašinėjimo buvo su Represijų Tyrimo komisija sutartas reikiamas kompiuteris ir jį fondo valdyba į Lietuvą komisijai pasiuntė, tai juos įgailins, paruošti visų genocido paliestų asmenų sąrašus. Remiantis turimais duomenimis bus ruošiamas lietuvių tautos genocido istorija. Fondo valdyba žino, kad tai didelis darbas, bet ji tiki, kad čia, Amerikoje, lietuviš kariai visuomenei remiant savo aukomis Lietuvių Tautinį Kultūros fondą, bus įmanoma padėti Lietuvoje ši darbą tęsti ir jį užbaigti.

Vienas iš pirminių mūsų tikslų – remti Lietuvos universitetų bibliotekas, kol kas nevykdomas. Lietuviškoji visuomenė buvo plačiai pajudinta rinkti lietuviškąsias knygas ir jos įvairių organizacijų konteineriais buvo siunčiamos į Lietuvą. Šiuo metu ten gauta medžiaga dar inventorizuojama, tad mūsų fondo tolimesnės pastangos ta kryptimi vargu ar būtų tikslingos. Reikia palaukti. Vėliau, bendraujant su Lietuvos universitetais, bus galima nustatyti kokia pagalba jiems reikalinga.

Fondo valdyba net keliuose pasitarimuose svarstė stipendijų klausimą. Kalbėtasi su keletu asmenų Lietuvoje, paprašyta dviejų kandidatų anglų kalbos žinioms, Chicagos kolegijose ir privačiai, pagilinti. Tikslas – kad stipendininkas praktiškai įsisavintų anglų kalbą ir grįžęs būtų naudingas kraštui. Stipendijos – fondo valdybai yra nelengvas uždavinys, reikalaujan-

NE EILINIS ĮVYKIS WASHINGTONE

Antanas Dundzila

U. S. Baltic Foundation surengtame Seminare "Savivaldybės Demokratinėje Laisvos Rinkos Visuomenėje" Vilniuje. birželio 16-19 dienomis. U.S. delegacija: Iš kairės į dešinę: pirma eilė H. Conklin, meras J. Howes, p., Hudnut. A. Pakštienė, J. Lukitsch L. Shackelford, E.S. Savas, antra eilė: meras F. Sherrill, P. Solinger, meras J. Daddiona, E. Pfatzgraf, meras William H. Hudnut III (U.S. delegacijos vedėjas) D. Jones, M. McGraw, trečia eilė M. Mazz, R. Caves, L. G. Redmon, C. Omsted, B. Stallwood, J. Williamson, J. Curran.

Keliuose pastaruosiuose DIRVOS numeriuose rašėme apie amerikiečių miestų administratorių ruošiamą kelionę į Vilnių, kur birželio 16 – 19 d.d. įvyko miestų administracijos seminaras Pabaltijo valstybių pareigūnams, organizuotas Lino Kojelio iškurtas ir vadovaujamas U.S. – Baltic Foundation. Straipsnių seriją baigiamė Fondacijos programų direktorės Audronės Pakštienės parvežtomis iš Lietuvos žiniomis apie

seminarą.

Intensyviai seminarui buvo ruošiamasi apie pusę metų. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje buvo įkurti komitetai, kurie parinko maždaug, po 100 seminaro dalyvių iš trijų Pabaltijo kraštų. Stengiasi sutelkti dar jaunos amžiumi, aiškaus demokratinio nusistatymo darbuotojus. Pabaltijo miestų tarybose buvo pravesta apklausa – kokių žinių konkrečiai jiems reikia, kokie jų pageidavimai ir t.t. Lygiagrečiai buvo rūpinamasi ir amerikiečių, delegacijos sudėtimi. National League of Cities parinko amerikiečių delegacijos kandidatus.

Turint būsimų klausytojų apklausą, rūpestingai ruošiasi programai. Iš anksto buvo išleista seminaro pranešimų knyga – atspausdinti amerikiečių pranešimai. Sovietų valdžia čia mūsų interesams labai naudingai "pasidarbavo", nes 20 tos knygos į Lietuvą išsiųstų dėžių užkliuvo Maskvoje ir Lietuvos nepasiekė... Buvo puiki proga protestuoti JAV valdžios įstaigoms, o vykstančiai delegacijai dar kartą pabrėžti, kokia meška tą pasaulio "šmotą" valdo. Gi dėl tos siuntos

SIUNTINIUS PRISTATOME Į NAMUS LIETUVOJE.

Rūbai, maistas, vaistai – kiekiai neriboti. MUITO NĖRA. Iš kitų miestų savo daiktus siųskite mums paštu arba UPS. Romas Pukštys, TRANSPAK, 2638 W 69th St., Chicago, IL 60629 312-436-7772

sulaikymo seminaras visai nenukentėjo, nes dalyviai vežėsi tų knygų po glėbį su savimi.

Seminaras vyko Vilniaus Savivaldybės rūmuose anglų kalba, viską tuoj pat verčiant į rusų kalbą (visi pabal tiečiai moka rusiškai). Dalyvių susidomėjimas buvo didelis. Po pranešimų vykdavo diskusijos. Pranešimų toną galima apibūdinti maždaug taip: "Mes Amerikoje tą ir tą darome taip: jus kviečiame pasvarstyti ar šita patirtimi galite pasinaudoti."

Seminaras buvo naudingas dar ir tuo, kad pranešimuose, pokalbiuose ir raštais Pabaltijo miestų pareigūnai gavo iki šiol jiems neprieinamų žinių; prasivėrė durys į vakaruose savaime suprantą profesionalų bendravimą; amerikiečių pareigūnai savo akimis pamatė Pabaltijį, tad tiek profesinis tiek asmeninis amerikiečių akiratis aiškiai prasiplėtė; Pabaltijo valstybių interesai visai nauja forma buvo paklebenti JAV vyriausybės sluoksniuose.

Iš žymesniųjų asmenybių seminaro metu dalyvius pasveikino AT pirmininkas V. Landsbergis, Latvijos viceprezidentas Dainis Ivans, Vilniuje reziduojantis Latvijos Respublikos Charge d'Affaires Alberts Sarkanis ir George Kroll, po Pabaltijo valstybes dažnai keliaujantis JAV (Leningrado konsulato) pareigūnas, prie seminaro ruošimo darbų labai daug ir gražiai pasidarbavęs Vilniaus miesto tarybos pirmininkas A. Grumadas ir kiti.

(Nukelta į 8 psl.)

LIETUVA PO 45 METŲ

Genovaitė Dumčiūtė – Breichmanienė

– 5 –

Išvažiuojame į žvyruotą kelią. Matyt, neseniai piltas naujas žvyras, ir akmenukai trykšta į šalį iš po automobilio ratų. Mano vyras nutaria pats surasti kelius į savo tėviškę. Iš kelio į Pašūšvį pasukame kairėn ir važiuojame plikais laukais. Niekur jokių sodybų, niekur jokios gyvybės – nieko nepaklausi kelio. Ant upelių, kuriuos pravažiuojame, pažymėti jų vardai dviem kalbom. Taip pat rodyklės ant kryželių ir daugiau nieko.

Petras nepasiduoda. Jis pasiryžęs surasti kelią į Pagojų. Pagaliau pamato malūną be sparnų. Vėliau ir daugiau tokių malūnų matėme. Jie nenugriauti, bet juose įrengti muziejai. Petro net akys nušvito. Dabar jau jis suprato kur esam. Vėl sako šoferiui kur važiuoti, kur pasukti. Netrukus privažiuojame vieną iš paliktų prie kelio sodybvičių. "Tai Gražulių sodyba" – sako Petras. "Čia pat turi būti kelias į Pagojų. Man kiekvienas keliukas ir takelis žinomas, šimtus kartų dviračiu išvažinėtas". Bet kelio į dešinę nesimato.

Keliu ateina senyvas žmogus. Nutariame jo paklausti ir paklausti kelio. Už kalbintas, jis tuojau pat pradeda aiškinti kur sodyba buvusi. "Kelio neieškokite. Jis senai užartas" – sako jis. Rodydamas į tolumoje dunkantį medžių ir krūmų kaurį, žmogelis aiškina: "Tai ten buvo tavo tėvų sodyba, o štai čia miškas, kuriame ir tu grybavai, Petrai."

Mes žiūrime vienas į kitą. "Aš vis galvodavau, ar tu kada nors sugrįši aplankyti savo tėvų. Argi tu manęs nepažįsti? Aš tavo kaimynas ir vaikystės dienų draugas Lissauskas."

Koks netikėtumas ir nelauktas susitikimas! Jis ilgai pasakoja apie visus buvusius kaimynus... Vieni išvežti, kiti žuvo miškuose, keli buvo sušaudyti po karo, kai kurie dar gyvena kolūkiuose.

"Sunkūs buvo laikai." – sako jis. Jis pats gyvenimą praleido kolūkyje, vaikus išleido į mokslą ir dabar gyvena vienas. Jėgos senka, bet jis dar apsižiūri daržą, o dabar eina parsivesti iš laukų karvutės, svarbiausio jo maisto šaltinio. "Tačiau ir

as bėgsiu į miestą. Gal vėl kai priglauks, nes žiemą vienam čia nyku." – sako jis.

Atsisveikiname su maloniu, kalbiu žmogeliu. Dar kartą apžvelgiame kukurūzų lauką. Kukurūzai menkučiai, o kai kur visai plikos žemės lopai. Matyt kukurūzams netinka lietuviška žemėlė. Saulė prie laidos ir pakelės medžių šešėliai ištįsę. Nejauku plačiuose lygiuose laukuose, Aplinkui jokio garso.

Stovime prie ištuštėjusios Gražulio sodybos. Pasigendu nors svirties sugirgždėjimo, nors šuns amtelėjimo, kibirų subarskėjimo ar iš laukų grįžtančių galvijų kaimenės garsų. Visa tai jau tik praeitis ir prisiminimai. Lietuviško sodžiaus, kokį mes jį prisimeiname, nebėra. Jis visiškai sunaikintas.

Vasaros vakarais čia skambėdavo dainos, vykdavo talkos, pabaigtuvės, gegužinės. Lietuviškam sodžiui gimė tradicijos, papročiai. Argi visa tai liko tik muziejuose ir Rumšiškėse? Ta Lietuvos gyvenimo era jau baigta. Daug iškentėjusi, daug gyvybių praradusi, mūsų Tėvynė kuria naujas dainas pilnas sielvarto, skriaudų ir neteisybės. Tačiau tas trumputis vos 22 metų nepriklausomybės periodas nebus nie-

kados užmirštas. Todėl ir dygsta kryžiai pakelėse, todėl skamba laisvės dainos, todėl plevėsuoja trispalvės, todėl ir mes, rydami ašaras, stovime galvas nulenkę.

PER SUVALKIJOS LAUKUS Į VILKAVIŠKĮ

Pagal mūsų giminių ir draugų sudarytą planą šiandien turime aplankyti Vilkaviškį – mano gimtinę. Iš Kauno per Garliavą, Mauručius, Kazlų Rūdą, Pilviškius, lygiais Suvalkijos laukais važiuojame į Marijampolę. Atrodo, kad važiuojame senuoju Kaunas – Marijampolė plentu. Pakelės medžiai suaugę ir visas kraštas daugiau miškuotas negu Aukštaitijos ir Žemaitijos laukai, kuriuos pravažiuojame tik vakar. Aš nustebau, kad taip maža miškų Žemaitijoje. Man atsakė, kad daug miškų sunaikinta gaudant ir naikinant partizanus.

Rodos tik išvažiuojame iš Kauno, o jau ir Marijampolė. Dar visai neseniai čia buvo Kapsukas. Dabar miestui grąžintas Marijampolės vardas, kuriuo gyventojai džiaugiasi ir didžiuojasi. Miestas išaugęs ir išsiplėtęs. Mes nenorime čia ilgai užtrukti, tad, tik pravažiuojame miestą, pasukame Vilkaviškio link. Negaliu tikėti savo akimis – prie kelio ant telefono stulpo gandrulizdis, kuriame, galvas iškišę ir išsizioję, maisto laukia gandrūkai. Vargšai gandrai. Net ir jie pajuto Lietuvos nelaimę. Kai buvo išdraskytos senos gyvenvietės, ne rasdami savo sodybų, buvo priversti lizdą susisukti visai šalia plento. Vėliau dar kartą tokį gandrulizdį prie plento mačiau Žemaitijoje. Žmonės tvirtina, kad gandrų Lietuvoje gerokai sumažėjo,

Gandrulizdis prie Vilkaviškio

nes jie nebeturi kur sukti savo lizdų.

Dešinėje kelio pusėje mus pasitinka didelis raudonas užrašas "VILKAVIŠKIS". Vos suspėjau dairytis į abi puses. Pravažiuojame miesto sodą, kuriame medžiai taip suaugę, jog sunku beatpažinti. Atrodo, kad turėčiau pažinti kiekvieną namą: čia buvusieji pašto rūmai, prie pat pašto viršininko gyvenamasis namas, kur mudvi su drauge Valerija praleidome daug valandų, besiruošdamos pamokoms ar egzaminams. Mūsų automobilis slenka labai pamažu, bet tuojau pat pamatau buvusią gimnazistų bažnytelę, kuri dabar yra vienintelė katalikų šventovė Vilkaviškyje. Katedra, sudegusi 1944 metais, lig šiol neatstatyta.

1941 m. birželio 22 d., vokiečiams pradėjus karą prieš Sovietų Sąjungą, iš Vilkaviškio beliko tik priemiesčiai, o už trijų metų, rusams vėl grįžtant į Lietuvą, ir likusioji miesto dalis buvo sunaikinta. Nors miesto centre beveik visi pastatai yra nauji, bet gatvės paliktos, tad labai nesunkiai atrandu vietą, kur stovėjo mūsų namai. Mūsų namas buvo medinis, bet beveik visa Dariaus – Girėno gatvė ir mūsų namas 1941 m. išliko nesugedęs, tačiau 1944 metais karo šmėkla nušlavė ir jį.

Bandau atrasti vietą, kur stovėjo mūsų namai. Mano draugė drąsesnė ir ragina mane eiti į kiemą. Pereiname per mūsų buvusio kaimyno notaro Štrimavičiaus kiemą. Jo namas buvo mūrinis ir dar tebestovi. Už sodelio jis buvo leidęs savo sūnui Juozui pasistatyti nedidelį mūrinių. Ir dabar labai apleistą ir pradėjusį griūti matau tą namuką. Pasisuku į dešinę ir jau drąsiai žengiu į sodą lyg jis ir dabar

dar būtų mano. Sode auga obelys ir kriaušės, daug juodųjų serbentų ir agrastų krūmų. Lygiai viskas taip, kaip mūsų Tėvelio buvo susodinta. Net sodo ir daržo takai likę tie patys. Neturiu jokios abejonės, kad tai vieta, kurioje stovėjo mūsų namai. Sodu grįžtame atgal į kiemą ir pamatau – dešinėje pusėje dar tebestovi šulinys su dangčiu ir sukama rankena.

Pamačiusi, kad kokie tai svetimi žmonės vaikšto po kiemą, iš namo išeina moteris. Pradedame kalbėtis. Ji čia gyvenanti jau 15 metų. Girdėjusi, kad prieš karą čia gyveno Dumčius, bet nežino ar sodas naujai persodintas, ar gal ir prieš karą sodintas, nes medžiai suaugę ir dideli. Man viskas čia svetima. Tik šulinys ir sodas tas pat. Moteriškė stebisi, kad mes esame atvykę iš taip toli. Ji man leidžia nusiskinti pora gėlyčių iš kieme esančios gėlių lysvės.

Priešais mūsų namus, kitoje Dariaus – Girėno gatvės pusėje, buvo turtingo žydo namai ir urmo sandėliai, nes jis vertėsi grūdų prekyba. Dabar ten įrengtas gražus ir tvarkingas skveras. Suaugusių gluosnių pavėsyje stovi mediniai suoliukai ant kurių ilsisi žmonės. Gatvės asfaltuotos, akmenų grindinio nebėra. Man keista. Aš tiek kartų svajojau grįžti čia nors trumpai valandėlei, o dabar man viskas svetima. Manęs niekas čia jau neriša, niekas nelaukia ir neatpažįsta. Sutiktieji žmonės klausiamai pasižiūri į mane, lyg klaustų – kas aš esu. Prisimenu kadaise ankstyvoje jaunystėje skaitytą rašinį (berods Vienuolio) apie sūnų, kuris po ilgo laiko grįžo į savo gimtuosius namus. Viskas buvo pasikeitę ir niekas jo nebelaukė ir nesutiko. Matyt, tas rašinys mane paveikė,

(Nukelta į 6 pusl.)

Gandras ant telefono stulpo prie Marijampolės – Vilkaviškio plento

KŪRYBA IR MOKSLAS

APIE SALOMĖJOS NĖRIES LIKIMĄ

Viktoras Alekna

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Deja karo metu jis buvo mobilizuotas, nors ir pilietinio karo invalidas. O ta santuoka buvo visai tei sėta, nes grįžusi iš Ufos į Maskvą poetė sužinojo, kad jos vyras Bernardas Bučas Lietuvoje vokiečių sušaudytas, ir tada po kelių mėnesių susituokė. O kai tik 1944 metais patyrė, kad Bučas tebėra gyvas, grįžusi į Lietuvą iš karto susitiko su juo ir kartu gyveno iki mirties... Tai dar viena karo tragedija, kurią patyrė ne tik Bučų šeima.

Ona Bačinskaitė dar Tamstai sakiusi, kad "Maskvoj ji šaukėsi kunigo. Jai neleido. Paskui Putinas nuvažiavo. (...) Jis ją paruošė mirčiai, išklaušė išpažinties".

Girdėta, kad varpai skambino, tik negirdėta, kurioje bažnyčioje. Putinas nevažiavo į Maskvą lankyti Salomėjos. Ir Kauno ligoninėje jos neaplinkė. O kad Salomėja prieš mirtį priėjo išpažinties, pirmiausia išgirdau per "Amerikos balsą": tai pasakė kunigas Mykolas Krupavičius. Ir dar sakė, tai buvo apie 1970 metus, gerai neprisimenu, kad tas kunigas, kuris išklaušė poetę paskutinį kartą, tebesąs gyvas ir gyvenęs Lietuvoje. Ėmiau ieškoti... Daug žmonių sutikau, kurie tai tvirtino, bet nė vienas, nei kunigas, nei pasaulietis, nežinojo, kas buvo tas laimingasis, kuriomis aplinkybėmis tai įvyko.

Ir tik visai neseniai man pavyko užčiuopti paskutinės poetės išpažinties 1945 m. pėdsakus. Bet yra dvi versijos. Pasak vieną, paskutinės Salomėjos išpažinties išklaušė kunigas Bronislovas Gaizutis. Kai jį paklausiau, ar tai tiesa, jis su gailia šypsena atsakė: "Tai buvo taip seniai, viskas Dievuje, ir nėra ko mums tai prisiminti." Norėjau dar išsamiau klausinėti, bet tuokart kažkas mus sutrukdė, ir aš turėjau atsisveikinti, neišitikinęs ir neišgirdęs jo tvirto atsakymo: "Taip!" Kai po kiek laiko vėl susiruošiau važiuoti į Šiaulius ir dar kartą pasikalbėti su kun. Gaizučiu, sužinojau, kad jis neseniai, 1984 metų rugsėjo 21 d. miręs.

Kita versija parvežta iš Sibiro. Jau du tremtiniai tvirtino ir tebetvirtina, kad

kunigas Juozas Gustas, miręs 1958 m. kovo 13 d. Krasnojarske, jiems sakęs, jog būtent jis išklaušęs poetės paskutinę išpažintį, aprūpinęs šventais aliejais. Jis su poetė buvęs pažįstamas nuo jos studijų laikų ir, pačios paprašytas, suteikęs jai paskutinius patamavimus.

Kad Nėris ligoninėje Maskvoje į klausimus neatšakinėjo, tai tiesa. Bet ne todėl, kad kalbėta rusiškai, o todėl, kad ji vežama į Maskvą jau lėktuve neteko samonės ir mažai kada teatgavo ligoninėje iki pat mirties.

Galbūt vienintelis jos lankytojas iš Lietuvos buvo rašytojas Vytautas Sirijos Gira. Tada jo tėvas Liudas Gira taip pat gulėjo Maskvos ligoninėje. Sūnus nuvažiavo tėvo aplankyti kaip tik tada, kai gulėjo ir S. Nėris. Tai jis aplankė ir ją. Neseniai, gal prieš porą metų, V. Sirijos Gira man pasakojo, kad jis palatoje tik pastovėjo, neišgirdęs iš poetės nė žodžio ir, žvilgsniu atsisveikinęs, išėjo...

"O giminė saugo iš Leipalingio klebono K. Ambroso gautus eilėraščius, kurie esą S. Nėries parašyti". Gerbiamoji Jurga, tikriausiai ir Tamsta matei tuos eilėraščius. Kodėl nepasiūlei kuriam nors žurnalui ar laikraščiui išspausdinti? Pagaliau juk buvo galima parodyti S. Nėries memorialinio muziejaus Palemonė darbuotojoms. Jos gal būtų pasakiusios: Nėries tai eilėraščiai ar ne.

O dėl A. Venclovos "nusikaltimo"? Ir rengdamas poetės Raštų tritomį, ir rašydamas jos gyvenimo bei

kūrybos metraštį, kruopščiai peržiūrėjau visą poetės rankraštinį palikimą, saugomą Nacionalinėje m. Mažvydo bibliotekoje. Leido paieškoti naujienų ir sūnus savo bibliotekoje bei paskutinioji Bernardo Bučo žmona Ona Bučienė. Iš išlikusių rankraščių nematyti, kad kas nors būtų dingę. Abejonių kelia tik vienas dalykas: nėra 1931-1935 metų dienoraščio. Gal jis dingęs, o gal tuo metu poetė iš viso nerašė dienoraščio. Nors šiaip dienoraštį rašė nuo gimnazijos laikų iki pat mirties, bet su dideliais, kartais ir pusės metų, tarpais, o būdavo laikotarpiai, kada rašydavo beveik kasdien.

Žinoma, negalima neigti, kad kai kurie rankraščiai galėjo ir nusimesti ar net būti sunaikinti. Pavyzdžiui, yra keletas sąsiuvinų su išplėštais lapais ar šiaip suirę. Tik neatrodo, kad tai padaryta tyčia.

Ne vienas, rodos, pirmiausia A. Venclova, yra rašęs, kad poetė, 1941 metų birželio 22 d. traukdamasi į Rytus, be kitų dalykų, pasiėmusi ir savo rankraščius, kurie kelionėje žuvę. Kaip tik atvirkščiai: poetė pati visus rankraščius išvykdama iš Palemono paliko saugioje vietoje, grįžusi iš Maskvos juos rado nepalietus. Po jos mirties tas pats Venclova turėjo gerą galimybę pamatyti visą poetės kūrybos laboratoriją.

Gerbiamoji Jurga, gerai, kad pamėginai pažvelgti į vieną savo giminaitės likimo vingį ir atmegzti vieną kitą sunkią kilpą. Tai labai sunkus darbas, bet reikalingas. Tik visa bėda, kad ne

tik archyvuose, bet ir dar gyvų amžininkų sąmonėje viskas apsinešę labai storu užmiršimo dulkių sluoksniu. Buvau daugybę sykių susitikęs su poetės amžininkais, giminėmis, mokiniiais, ir gerai patyriau, kad tos kilpos kartais dar labiau supainiojamos. Štai ir dar vienas, rodos, Tamstos vingis. Rašai, kad poetė "Važiuoja į Utenos rajoną kaip agitatorė... Paskui išrenkama deputate, parašo "Poemą apie Staliną", važiuoja į Maskvą. Faktai sumaišyti. Pirmas poetės žingsnis į politiką, jeigu taip galima teigti, yra "Poema apie Staliną", paskui kelionė į Maskvą, o tik 1940 metų pabaigoje poetė jau važiuoja į Utenos ir Zarasų apskritis, bet ne kaip agitatorė, o kaip kandidatė į deputates susitikti su savo būsimais rinkėjais. Ir tik po to, jau 1941 metų sausio 12 d., išrenkama deputate.

Šitokių ir panašių vingių pirmiausia pridarė A. Venclova, rašydamas pirmąją

platesnę poetės biografiją. Paskui kiti, netikrindami šaltinių, o alikai pasitikėdami A. Venclovą, kartojo tas klaidas įvairiuose leidiniuose, net enciklopedijose. Ten, pavyzdžiui, tvirtinama, kad "Eglė žalčių karalienė" inscenizuota "Lėlės" teatre 1958 m. Kažkodėl niekas neprisimena, kad tokia inscenizacija buvo jau 1945 m. vasario mėn., tik tas teatras tada dar neturėjo "Lėlės" vardo. Kiti, remdamiesi poetę pažinojusių ar žinojusių pasakojimais, irgi, kaip ir Tamsta, nuklydo nuo tiesos.

Salomėja Nėris, kaip Tamsta parašė, – Lietuvos lakštingala. Bet tos lakštingalos likimas ne tik vingiuotas ir kilpomis apraizgytas. Jis ir labai dygiais erškėčių spygliais nusmaigstytas. Daug skaudžių žaizdų poetės sieloje paliko tie erškėčiai. Jau vien dėl tų erškėčių ji vėta atjautos...

(Pabaiga)

KARGO Į LIETUVĄ!

Drabužiai, maistas, vaistai
MUITO NĖRA, KIEKIS NERIBOTAS
Pristatome į namus pigiausiomis kainomis.
Siuntinius mums siųskite paštu arba UPS.
RŪKYTOS MĖSOS GAMINIAI
su pristatymu į namus 22 svarai – tik \$ 80
ATLANTA IMPORT – EXPORT
2719 W. 71 th St. Chicago Il. 60629
(312) 434-2121

(24-32)

Dvidešimt devintasis Dirvos novelės Konkursas PREMIJA 700 DOLERIŲ

skiriama iš

a.a. SIMO KAŠELIONIO

palikimo, kurį tvarko
Korp! Neo-Lithuania

Tema: Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

Ilgis: Novelė turi būti ne trumpesnė kaip 15 psl. mašinėle rašytą, su dvigubu tarpu.

Laikas: Paskutinė rankraščiui įteikti data 1991 metų rugsėjo 15 d. (pašto antspaudas).

Adresas rankraščiui siųsti:

Dirva, Novelės konkursas,
P.O. Box 19191
Cleveland, Ohio 44119-0191

Paruošimas: Konkursui siunčiami rankraščiai būtinai privalo būti parašyti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant priedamo uždaro vokelio, kuriame įdėta autoriaus tikroji pavardė, adresas ir telefono numeris. Tikslai laimėjusio vokelis bus atidarytas

Nepremijuoti rankraščiai grąžinami tikslai autoriams prašant, jų nurodytu adresu.

Jury komisija iš trijų narių sprendžia kas premijuotina paprasta balsų dauguma.

Bostone po Stasio Santvaro knygos "Saulėleidžio Sonetai" pristatymo E. Santvarienė buvo apdovanota rožėmis.

L. Kulbienės nuotr.

LIETUVA PO 45 METŲ

(Atkelta iš 4 psl.)

kad dabar po tiek metų visa tai prisimenu, ir man atrodo tuos pačius jausmus pergyvenu.

Dar pavaikštau pati viena Dariaus – Girėno gatve. Mano vyras ir draugai nuėjo papietauti, o aš pasilikau čia pavaikštinėti ir pabūti su savo mintimis. Kitoje gatvės pusėje tebestovi žydų gimnazija o vėliau čia buvusi amatų mokykla. Dabar yra pristatytas vienas šonas ir trečias aukštas. Paklaustieji žmonės paaiškina, kad dabar čia yra vyriausybės namai. Nors Vilkauskis turi 14 tūkstančių gyventojų (prieš karą buvo 8 tūkstančiai), per pora valandų, kurias mes čia plaleidome, per važiuojame Vilkauskį keletą kartų.

Atrandame "senutę" mūsų gimnaziją. Aptinkuota ir baltai nudažyta. Atrodo labai maža, ir stebiuosi – kaip galėjo čia sutilpti mūsų 300. Negaliu suprasti, kad nedideliame Vilkausko mieste žydai turėjo atskirą naują ir erdvesnę gimnaziją, o mes taip ir nesulaukėme naujos. Tada mes buvome jauni ir tai mums nebuvo taip svarbu.

Dabar buvusios gimnazijos patalpos paverstos biblioteka. Tarnautojos leidžia man pavaikščioti ir apžiūrėti buvusias mūsų klases. Antrame aukšte tebėra dvi salės, kuriose vykdavo mūsų susirinkimai, gimnastikos pamokos, pasilinksminimai. Čia praleisti 7 jaunystės metai (iš karto stojau į antrąją klasę). Daug prisiminimų. Vaikštau siaurais koridoriais ir, rodos, girdžiu juoką, nerūpestingus pokštus. Vienas kambarys pavadintas Šalomėjos Nėries vardu. Ji šioje gimnazijoje mokėsi, o vėliau sugrįžo kaip lietuvių kalbos mokytoja.

Kiek šviesuomenės vaikščiojo šiais keliais... Prisime nu prel. Aleksandrą Arminą – Venancijų Ališą, prel. Pijų Ragažinską. Kai sutikau juodu 1972 metais Sao Paulo Brazilijoje, jų abiejų svajonė buvo grįžti į Lietuvą, kurią paliko (ką tik išventinti) jauni kunigai. Tada ilgai kalbėjomės apie gimnazijoje praleistas mūsų dienas. Dabar abiejų palaikai ilsisi Brazilijos žemėje. Mintimis šokinėju nuo vieno epizodo prie kito, o jie byra kaip iš

pasakų maišelio. Ir kur tik nėra Vilkausko dr. J. Basanavičiaus gimnazijos auklėtinių? Kokiais skirtingais keliais jų gyvenimas nuriudėjo...

Gimnazija stovi ant kalniuko, o pakelneje į upelį su merkę savo šakas šlama senieji gluosniai, ir kai aš, stovėdama ant tilto, atsigrėžiu atgalios, man pasirodo, kad mainyčiau jos jokią kitą, nes čia prabėgo mano gražios jaunystės, nerūpestingos dienos. Pro akis iš pasąmonės vienas po kito iškyla buvusių mokytojų veidai. Aš lig šiol jaučiu jiems šiltą dėkingumo jausmą.

(Bus daugiau)

VISUOMENINIKO VILIAUS BRAŽENO PASKAITA

Birželio 30 d., Lietuvių Tautinių Namų salėje, Tautinės Sąjungos Los Angeles skyriaus valdyba pakvietė narius ir losangeliečius pasiklausyti svečio iš Floridos, visuomenininko Viliaus Braženo paskaitos: "Politinių įvykių eiga šių dienų Lietuvoje ir Amerikoje".

Skyriaus valdybos pirmininkė Liucija Mažeikienė, pasveikinusi susirinkusius, pristatė paskaitos prelegentą – Vilių Braženą ir pažymėjo, kad jis dalyvauja Vliko, Alto ir JAV LB veikloje. Šiuo metu yra Vliko valdybos vicepirmininkas, paskelbęs straipsnių Drauge, Dirvoje, Darbininke, Laisvojoje Lietuvoje ir kituose laikraščiuose. Yra parašęs ir išleidęs knygą "Sąmokslas prieš žmoniją". Nuo 1977 metų keliauja po JAV skaitydamas paskaitas, kurias organizuoja John Birch Society. JAV gydytojų sąjunga ir Altas suteikė jam premijas už Lietuvos bylos garsinimą nelietuvių spaudoje, televizijoje ir pasisakymais.

Prelegentas pradėdamas paminėjo, kad prieš tris me-

tus Los Angeles mieste yra kalbėjęs panašia tema. Toliau tęsė: "Šiandieną Maskva vis dar laikosi imperijos ir toliau ginkluojasi. Washington ir New York globalistai vis tebegelbsti imperiją nuo susmukimo. Lietuviškoji išeivija tebevažinėja į Washingtoną, koncertuoja, džiaugiasi tautos narsa bei palankiais, kitų parašytais straipsniais".

"Dar vis pasigendu viešumoje svarstymo rimtų klausimų, nuo ko priklausytų mūsų pagalbos tikslumas Lietuvai. Su tuo sutiko būrys L.A. lietuvių, su kuriais gavau progos pasikalbėti vakar lietuvių skautų stovyklavietėje."

Pakartojo nuomonę, jog Lietuvos nepriklausomybės atstatymas priklauso: 1. nuo palankių geopolitinių sąlygų ir 2. nuo fizinio bei dvasinio tautos išlikimo Lietuvos teritorijoje. "Prie pirmosios sąlygos įgyvendinimo privalo prisidėti išeivija. Siūlė viešai įteigti Sovietų ir JAV vyriausybėms, jog Baltijos valstybių paleidimas laisvėn tik padėtų išsilaikyti 'sudemokratintai' Rusijos konfederacijai.

[rodymui, jog nedaug kas yra pasikeitę, paskaitė iš savo straipsnio "Keistina Politinės Veiklos Kryptis", I LAISVĖ žurnalo 1979 m. rugsėjo laidoje. Reiškia – jau prieš vienuoliką metų išpėjo apie "pasaulinę vyriausybę", "naujo pasaulio santvarką." "Apie tai dabar jau atvirai kalba ir Gorbačiovas ir Bush."

Tada jis rašė: "JAV užsienio politiką ir šiandien dar planuoja, vykdo, manipuliuoja ir propaguoja tie patys sluoksniai, kurių dėka Lietuva, tarp kitų valstybių, prarado nepriklausomybę ir mūsų tauta apie trečdalį narių aukomis." Matome, jog tas pats tebėra ir šiandien.

Išpėjo klausytojus "nesuasmėninti mūsų politikos", susikoncentruojant tik į Bush, Kohl ar Mitterand. "Mes turime reikalą su globalistų – internacionalistų klika, susispietusia apie Council On Foreign relations ir Trilateral Commission privačius klubus, kuriuos senatorius Barry Goldwater vadina 'unelected rulers' – nerinktaisiais valdovais." Nurodė kitus autoritetus teigiančius, jog ta klika įtaigoja JAV politiką, nežiūrint kas – demokratai ar respublikonai – būtų valžioje.

Klausytojus stipriai paveikė citata iš amerikiečio herojaus Marinių atsargos Generolo Lewis W. Walt knygos THE ELEVENTH HOUR: "Paprastai kalbant, bent jau nuo 1945 metų egzistavo dvi Amerikos politikos – viena vieša, gi kita neskelbiama. Viešojo politika visada išreiškė tradicinius idealus, kuriais mes visi tikime: žmonių teisę būti laisvais, apsigynimo teisę, taiką per (karinę) stiprybę, pasipriešinimą komunizmui." Neskelbiamoji politika išreiškė galvosėną patarėjų, kurie įtaigojo kiekvieną Amerikos prezidentą – išduodant prispaustąsias tautas, vienašališkai žygiai

link nusiginklavimo ir susitaikymas su komunizmu."

Todėl siūlė savo kalboje, kad "mūsų veiksniai ir diplomatai visticiek turėtų veikti diplomatiškai, tačiau išeivijos visuomenė privalėtų mobilizuoti plačiąją JAV visuomenės viešąją opinią prieš globalistų politiką, kuri yra prieš tautinių valstybių, ir net prieš JAV, nepriklausomybės tęstinumą, ar atgavimą."

Todėl taip dažnai girdime apie 'etnines riaušes' ir 'stabilumą'.

Patarė mūsų išeivijai išdėmėti John F. Kennedy patarimą duotą amerikiečiams jo (demokrato kongresmeno) kalboje 1949 m. pasakytoje Salem, Massachusetts. Tada jis puolė Prezidento Rooseveltto vyriausybę už Kinijos išdavimą komunistams. "Tai yra tragiška istorija Kinijos, už kurios laisvę kadaise kovojome. Ką mūsų jauni vyrai išgelbėjo, mūsų diplomatai ir mūsų Prezidentas iššvaistė," pareiškė jaunas kongresmenas Kennedy. Jo patarimas buvo: "išvilk viešumon ir apšviest prožektoriu šviesa tuos, kurie turi atsakyti už mūsų dabartinę negandą."

Tas Kennedy patarimas reikšmingas ir mums. Daug amerikiečių ieško informacijos ir paaiškinimo, kas atsakingas už Sovietų imperijos išplėtimą, Raudonosios Armijos ir KGB apginklavimą bei maitinimą. Viešojo opinija, per balsuotojus, daro spaudimą į Kongresą, gi Kongresas gali nulemti bei pakeisti elito klikos politiką ne tik Amerikos, bet ir Lietuvos naudai.

Po paskaitos prelegentas mielai sutiko atsakyti į jam pateiktus klausimus.

Už įdomią ir gerai paruoštą paskaitą skyriaus pirmininkė Liucija Mažeikienė padėkojo prelegentui, o svečius ir prelegentą pakvietė kavutei ir užkandžiams.

Antanas Mažeika

Nepriklausomos Lietuvos laikais Dr. Jono Basanavičiaus vardo gimnazija Vilkauskyje. Dabar biblioteka

PETKUS

TĖVAS IR SŪNUS

MARQUETTE
FUNERAL HOME

Marquette Funeral Home
2533 West 71st Street
Chicago, Illinois 60629
1-(312)-476-2345

Hills Funeral Home
10201 South Roberts Road
Palos Hills, Illinois 60465
708-430-4455

Visus laidotuvių namus galite pasiekti
skambindami 1-(312)-476-2345

ANTHONY B. PETKUS
DONALD A. PETKUS

Petkus Funeral Home
1410 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-863-2108

Petkus-Butkus Funeral Home
1446 South 50th Avenue
Cicero, Illinois 60650
708-652-1003

DONALD M. PETKUS
LAWRENCE C. GASUNAS

DEŠIMT DIENŲ SIBIRE

Mečio Butkaus "kelionė" per kalėjimus, konclagerius ir tremtį iki rajono vyriausio gydytojo vietos
Antanas Butkus

(Atkelta iš 1 psl.)

niausias, kurį kada nors buvome gėrę. Pavalgydinusi suguldė mus pailsėti, tačiau stiprūs išpūdžiai ir laukiama kelionė Mečio vargų papėdėje, miegoti neleido. Be gučianą pasiekėme apie 3 val. po pietų. Pro mažo lėktuvo langus matėsi didinga Angaros upė, vingiuojanti savo slėnyje. Daubą iš abiejų pusių supo kalnai, o jų papėdėse, kaip sakė Mečys, tirštai apibarstyta lietuvių tremtinių kaulais.

Mečys, Vacys ir Vytautas iš Lietuvos buvo nugabenti į Staraja Rus kalėjimą, kur nežmoniškai sunkiose sąlygose išbuvo apie mėnesį. Besiartinantis vokiečių frontas privertė rusus kalinčius Lietuvoje surinkti ir atvežti į didžiulį, labai apleistą Nižnyj Norgorodo kalėjimą, kur į 20-čiai žmonių skirtą kambarą buvo sugrūdzinama iki 120 kalinių. Tose nežmoniškai sunkiose sąlygose teko išbūti apie metus ir tai pareikalavo pirmosios aukos – mirė Vytautas Rumbaitis.

1942 metų pabaigoje Mečys su Vaciu buvo nuteisti dešimčiai metų konclagerio ir dar penkeriems metams tremties. Nuo tada prasidėjo dar baisesnis ilgas kančių, sunkaus darbo ir bado laikotarpis. Dažnai jiems atrodydavo kad už duonos kąsnelį atiduotų pusę gyvenimo. Tačiau reikėjo išgyventi ir sugebėti išlikti žmogum. Dabar sunku net įsivaizduoti iš kur atsirado jėgų, kai ištisomis dienomis ir naktimis tardytojai reikalavo vienintelio – išduoti ryšius, pasakyti iš kur gauta politinė, anti sovietinė literatūra. Jie už išdavystę visko žadėjo, net paleisti. Bet nieko neišpešę grąšino užmušti, užkankinti. Na ir kankino – pakaitomis laužė kaulus, o po to žadėjo laisvę. Esu laimingas, sakė Mečys, kad ir tose sąlygose neišdaviau savo ryšininkės – Kauno universiteto Medicinos fakulteto studentės. Ne išdavėme nei jos, nei kitų bendrininkų, o tai teikė mums jėgų ir toliau visus kankinimus iškęsti.

Kankinimai tęsėsi ir konclageryje. Lietuvėlė buvo už keletos tūkstančių kilometrų. Teko iš visų jėgų susikaupti ir kasdien iš naujo pasiryžti pergyventi visas fizines kančias, vis tikintis, kada vėl sugrįžti į Lietuvą. Uralo šalčiai, sunkus darbas ir nuolatinis badas, sparčiai

mažino dar galinčių dirbti lagerio gyventojų skaičių. Tokio režimo neišlaikė ir Vacys Dzikas, kurio amžino poilsio vieta liko nežinoma. Žmogaus vertybė sovietų lageriuose buvo matuojama jo darbo pajėgumais. Tūkstančiai vos bepajėgiančių vaikščioti žmonių buvo suvaryti į atskirus lagerius ir, jiems numirus, nebebuvo kam jų palaidoti bent jau sniege.

Tarp dar pajėgių vaikščioti buvę ir žymių mokslininkų, akademikų ir gydytojų – daugiausia žydų tautybės, kurie buvo kalinami už rašytojo Gorkio nužudymą.

O karo laukuose vis daugėjo žuvusių ir sužeistųjų, sergančių skorbuto ir kitomis ligomis. Juos reikėjo prižiūrėti, gydyti. Į Nožuyj Tagilo lagerį buvo suvežti gydytojai ir į medicinos darbą linkę jaunuoliai. Jiems buvo surengta medicinos žinių mokykla. Darbas, bendravimas, net draugystė su išymiais Leningrado, Maskvos medicinos mokslininkais ir gydytojais, nuolatinis rimtas darbas su knyga Mečiui davė praktinį profesinį pasiruošimą ir feldšerio pažymėjimą. O už gerą darbą lageriuose kalinimo laikas metais trumpinamas.

Per Sverdlovsko, Nevosiliesko, Krasnojarsko kalnus – trijų mėnesių kelias į tremtį. Krasnojarske Mečys dirbo greitojoje medicinos pagalboje, ligoninėse, o naktimis dar uoliau griebėsi knygos – ruošėsi aukštesniam medicinos mokslui, tačiau į universitetą dėl savo praeities įstoti negalėjo. Tik Stalinui mirus galėjo įgyvendinti šią savo svajonę puoselėtą 10 metų. Ruošėsi chirurgo specialybei Krasnojarske, baigęs šį mokslą dar tobulinosi Maskvos, Leningrado, Kijevo institutuose.

Vyriausiojo chirurgo ir chirurginio skyriaus vedėjo pareigas perėmė vienoje didžiausių Krasnojarsko – Bagučiano rajono centrinėje ligoninėje, kurioje atliko apie 7000 operacijų. Nuo 1965 metų ėjo vyriausiojo gydytojo pareigas Centrinėje ligoninėje. Jo vadovavimo metu suklestėjo ligoninė, išaugo ir subrendo jo mokiniai – gydytojai. Iš 35 lovų ligoninė išaugo iki 500 lovų. Pradžioje jis buvo vienintelis chirurgas ir dabar jų jau 20, be anesteziologijos ir kitų su chirurgija susietų

Sodauto – Bostono Etnografinis Ansamblis dvi dienas koncertavo Eckley Miners Village lauko muziejuje, PA su Pensilvanijos lietuvių angliakasių folkloru. Groja: Kotryna Rhoda, Aidas Kupčinskas, Kęstutis Kveraga ir Valentina Čepienė.

Nesimato: Gita Kupčinskienė – vadovė, Birutė Banaitienė, Bronius Banaitis, Gintaras Čepas, Daiva Matulaitytė, Vytautas Dilba, Teresė Durickaitė, Jūra Grauslienė, Ričardas Grauslys, Kazys Grauslys, Vytautas Jurgėla, Danutė Kažakaitienė, Perkūnas Krukonis, Zita Krukonienė, Lilija Kulbienė, Irena Kveraga ir Daiva Likaitė.

L. Kulbienės nuotr.

LIETUVIŲ FONDO ĮNAŠAS LIETUVYBEI

Mečys Valiukėnas

"Lietuvių Fondas (LF) yra tas finansinis šaltinis, iš kurio versmų semiamas gyvybės vanduo lietuviškos kultūrinėms bei švietimo apraiškoms remti", spaudos konferencijoje aiškino Marija Remienė, (LF pelno skirstymo komisijos pirmininkė). 1991 metais LF taryba leido paskirstyti to "gyvybės šaltinio vandens" \$300.000. – Paskirstymas jau atliktas; išdalinta iš viso \$286.000.–, likutis \$13.800. – numatomas padalinti š.m. rugsėjo mėn.

Liepos 10 d. įvyko LF inf. komisijos pirmininko Antano Juodvalkio surengta spaudos konferencija. Joje dalyvavo spaudos, lietuviškas radijo laidų reporteriai ir LF vadovaujantieji pareigūnai, viso apie 30 asmenų. Trumpus pranešimus padarė: LF tarybos pirmininkas Povilas Kilius, valdybos pirm. adv. Algirdas Ostis ir pelno skirstymo komisijos pirmininkė Marija Remienė. Po pranešimų buvo pateikti klausimai ir vyko diskusijos.

Siekdamas skaitytojui parodyti apibendrintą LF remiamųjų institucijų, organizacijų, pavienių asmenų bei nuveiktų darbų, vaizdą pateikiu paskirtymo duomenis.

1991 metams paskirta:

specialybių.

Mečys jau 5 metai kai gyvena Lietuvoje. Tačiau Bogačiano gyventojai jo nepamiršo. Primieji susitikimai buvo labai nuoširdūs ir mieli. Ir ligoninėje, ir klinikoje, ir mieste – visur Mečys buvo apsuptas žmonių. Jie visi džiaugėsi jį pamatę ir dėkojo už jo gerą darbą, paslaugumą ir nuoširdumą.

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

a. Krašto valdybai.....	19,5000	
b. Švietimo tarybai.....	45,100	
c. Kultūros tarybai.....	13,000	
d. Socialinių reikalų tarybai.....	6,000	
e. Visuomeninių reikalų tarybai.....	5,000	88,600
PLB-nės valdybai		12,500
Lituanistikos tyrimo ir studijų centrui		12,150
VII Liet. Jaunimo kongreso ruošos komitetui		3,000
Laikraščiams, žurnalams ir radijo laidoms		
a. lietuvių kalba.....	20,000	
b. anglų kalba.....	2,500	
c. pedagoginei ir jaunimo spaudai.....	3,000	
d. liet. radijo laidoms.....	5,000	30,500
Lietuvių rašytojų draugijai (premiškai)		2,000
Dailės darbų priežiūrai ir išlaikymui		8,000
Operai ir teatrams		4,000
A. Damušui, knygai apie genocidą		3,000
Jaunimo centrui, Chicagoje		2,000
Pasaulio lietuvių centrui, Lemonte		2,000
Kultūros Židiniui, NY		1,000
Lietuvių Katalikų religinei šalpai, NY		4,550
Studentų darbams Lietuvos pasiuntinybėje, Wash.		4,000
JAV lietuvių studentams stipendijos		14,000
Vasario 16 gimnaz. moksleiviams		22,000
Lituanistikos katedros studentams		3,250
Lietuvos reikalams		
a. pasitobulinti profesijose.....	41,900	
b. stud. lituanistikos katedroje.....	6,250	
c. įvairiems kitiems reikalams.....	11,000	59,150
Specialūs fondai		
a. Prel. Juozo Prunskio.....	5,875	
b. XY fondo.....	1,000	
c. LB Palm Beach apyl. paminklo.....	375	7,250
Kitiems reikalams		3,250
IŠ VISO.....		286,200

Pelno paskirstymo komisija: Marija Remienė, Vytautas Kamantas, Daina Kojelytė. Petras Kisėlius, Ramunė Lukienė, Arūnas Barzdukas; kandidatai: Ofelija Barškelytė ir Daina Kojelytė. Stipendijų paskirstymą nagrinėjo pakomisija, būtent: Marija Remienė, Ofelija Barškelytė, Daina Kojelytė, Arūnas Liulevičius, Jolita Narutienė ir Ramona Steponavičiūtė. Paramai buvo gauta 111 prašymų, iš viso \$678.686., ir dar keli prašymai, nenurodant prašomos sumos. Iš dalies, ar visiškai patenkinti 69 prašymai, išleidžiant \$198.800., stipendijų prašančiųjų buvo 113-jiems išleista,

\$408.207. Patenkinti 53 prašymai, iš viso \$87.400. Stipendininkai pagal gyvenamąsias vietas: JAV – 14, Lietuva – 33, Pietų-Amerika – 6.

Žinotina, kad dabartinis LF įsteigtas išeivijos lietuvių reikalams, tačiau iš jo paramos gauna ir gyvenantieji Lietuvoje. Šio klausimo aptarimui bus šaukiamas LF narių specialus suvažiavimas, 1991 m. liepos 27 d. jaunimo Centre, Chicagoje, Illinois.

Šią LF spaudos konferenciją savitai pagerbė dr. F. Kaunas, vienas LF pradininkų, apmokėdamas visų konferencijos dalyvių vakarienę...

ATVIRAI KALBANT

Žvaigždės, Pinigai, Reklama

Jau praėjo didžioji – VII Dainų šventė Chicagoje ir kiti su ja susiję renginiai. Apie juos girdime beveik tik vien teigiamus, dažnai vien tik liaupsinančius balsus, kas, aišku, suprantama, nes žmonės daugumoje nori apie juos girdėti.

Tačiau šį kartą spaudoje būta ir kitokių – liūdnų gaidų, kurias irgi pravartu išklausti.

Štai, "Tėviškės Žiburiuose" 1991 m. birželio 25 d. atspausdintas pasikalbėjimas su Dainų Šventės reper tuaro komisijos pirmininke, Dalia Viskontiene, kuriame paliečiama nemaža aktualių temų, o ypatingai viena, kuri jau privačiai daug kam kėlė nerimą – tai aktorės Ann Jillian – Jūratės Nausėdaitės pakvietimas vesti programą. Tada daugiausia

buvo kalbėta, kodėl jai bus mokama tiek daug pinigų?

Užklausta apie šią programos vedėją, Dalia Viskontienė apie pinigus nekalbėjo, tačiau jos mintys sukosi apie vienodai svarbius dalykus:

Gaila, bet turiu prisipažinti, kad, mano manymu, tokiems iškilmingiems renginiams reikia ne tokio tipo žmogaus. Pirmiausia, nebūna duota progos mūsų jauniems žmonėms pasireikšti ir visiems suvažiuosiuose leisti pasididžiuoti, kad mes pajėgiam išauginti sąmoningų, lietuvišką žodį valdančių ir mūsų meno dvasią suprantančių žmonių. Tokiems renginiams nereikia pranešėjos, o reikia programos įvedėjos, su rišėjos ir atskirų programos

momentų išryškintojos. Ann Jillian kūrė savo spektaklį – mėgino būti žvaigžde, bet, deja, nesuprato nei dainų šventės prasmės, nei programos nuotaikos, nors skriptas D. Bindokienės buvo kruopščiai paruoštas. Žmogus, išaugęs svetimoje aplinkoje ir nesupratęs lietuviškos dvasios, negali jos perduoti. Gaila, bet šios žvaigždės parinkimas buvo mūsų sąmoningo ir gabaus jaunimo užgavimas. Linkėtina, kad ateityje tokie sprendimai nepasikartotų.

Aš manau, kad čia labai taikliai pasakyta; nieko nei pridėti, nei atimti negalima. Čia dar galima pažymėti, jog tokios žvaigždės pakvie timą didieji šios šventės rengėjai piršo mintį, kad jau bus išspręsta kita problema – apie šventę gausiai rašys amerikiečių spauda ir rodys televizija... Tačiau buvo visai kitaip. Nei žodelio – nei amerikiečių spaudoje, nei vieno vaizdelio per televiziją.

Kaip rašo tos šventės spaudos komisijos pirm. J. Žygas ("Draugas", birželio 18 d.) lietuvių spauda buvo net ignoruojama pačios šventės metu ir į "press room", skirtą garbės svečiams, lietuviškos spaudos žmonės ir net pats vadovas neturėjo teisės įžengti. "Buvo kreipiamas labai didelis dėmesys angliškajai spaudai, bet ji savęs nepateisino: salės ir auditorijos buvo už-

pildytos ne angliškos, bet lietuviškos spaudos dėka", – rašo J. Žygas.

Čia gal dar reikėtų pridurti, jog propagandai anglų kalba vadovavo lietuviškame gyvenime beveik nežinomi žmonės, kas taip pat įrodo, jog nepakanka mokėti kalbos, bet reikia gerai pažinti skirtumą tarp lietuviškųjų ir amerikietiškiųjų interesų. (eš.)

ŽMOGAUS TEISIŲ PAŽEIDIMAI EUROPOJE

(New Yorkas, 1991 liepos 17. LIC) "Amnesty International" (AI) organizacija birželio mėnesį išleido pusmetinę ataskaitą apie Europos kraštuose rūpestį keliančius žmogaus teisių pažeidimus, jų tarpe minimi smurto atvejai Lietuvoje.

Ataskaita, pavadinta "Concerns in Europe November 1990 – April 1991", apima 21 Europos šalių, įskaitant TSRS, kurios skyriuje aptaria Pabaltijo valstybių ir TSRS respublikų padėtį. Bendros bei besikartojančios problemos iliustruojamos specifiniais pavyzdžiais. Daugiausia dėmesio skirta šiems klausimams: atsisakymui tamai ti kariuomenėje, politiniams kaliniams ir smurto panaudojimui prieš kalinius ir suimtuosius.

Konkrečiai aprašyta du atvejai Lietuvoje, pvz. šešių vyrų suėmimas š.m. sausio 24-25 naktį. TSRS kareivių veiksma liudijo trys užsienio žurnalistai, kurie matė, kaip kareiviai mušė ir spardė suimtuosius lietuvius. Lietuviai buvo paleisti po dviejų dienų, bet penki buvo paguldyti ligoninėn.

Taip pat trumpai apibūdina sausio 13 d. "Kruvinąjo sekmadienio" įvykius Vilniuje.

AI užprotestavo abu atvejus ir prašė TSRS valdžią

praveisti išsamius ir bešališkus šių incidentų tyrimus bei viešai paskelbti jų išvadas. AI taip pat ragino sovietų valdžią užtikrinti, kad visi teisėsaugos organai susipažintų su tarptautinėm įėgos naudojimo taisyklėm ir jomis vadovautųsi. (LIC)

Siūloma skelbti savo firmų reklamą Vilniaus miesto telefonų abonementų knygos priešlapiuose.

Kreiptis iki 1991 metų rugpjūčio 1 dienos adresu:

**232000
Vilnius C
a/d 150
Lithuania**

**55 sv. MAISTO PRODUKTŲ
pristatome į namus
LIETUVOJE:**

cukrus, ryžiai, mėsa, miltai, kondensuotas pienas, olandiškas sūris, šprotai, aliejus, razinos, riešutai, kava, arbata, prieskoniai ir t.t. \$95.-

ŠVENTINIS SIUNTINYS: kava, razinos, riešutai, šprotai, mėsa, šampanas, šokoladas dėžutėse, gėlės, \$65.-

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.,
Chicago, IL 60629
1-312-436-7772

**NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ**

NE EILINIS ĮVYKIS WASHINGTONE

U.S. Baltic Foundation surengtame priėmime birželio 16 dieną Dainavos restorane Vilniuje, pristatomi U.S. delegacijos nariai svečiams ir dalyviams. Iš kairės į dešinę: meras Ingianapolis miesto, William H. Hudnut III (U.S. delegacijos vedėjas) p. Hudnut. A. Kondrotienė butų aprūpinimo ir miestų vystymo viceministrė, meras J. Howes, meras J. Daddona, meras F. Sherrill, B. Stallwood, L. Shackelford.

Specialiai kviestais svečiais buvo Varšuvos vaivada ir du pareigūnai iš Danijos. Buvusių satelitų bei sovietinių respublikų miestų pareigūnai, nors gudriai rengėjų pakviesti, neatvyko.

Delegacija aplankė Vilniaus miesto žymesnes vietas, sovietų dalinių siautėjimo padarinius (TV bokštą ir t.t.) bei Trakus. Paskutinę dieną Vilniuje delegacijos vadovus priėmė AT pirmininkas V. Landsbergis. Tą dieną, amerikiečiams tebesant Vilniuje, sovietai vėl mums savo barbarišku siautėjimu "pasitarnavo" – sudegino dvi Lietuvos muitines... (Maskva, be abejo, ir šį įvykį "ištirs" ir paskelbs, kad muitines sudegino arba

patys lietuviai, arba liaudis – reikalaujanti vis labiau suartėti su kaimyninėm respublikom...)

Pasibaigus seminaro programai, amerikiečiai pasiskirstė į tris grupes ir, kraštų palydovų lydimi, išvyko apžiūrėti Lietuvos, Latvijos ir Estijos. Linui Kojeliui negavus vizos važiuoti į Lietuvą, kartu su Lietuvos pareigūnais amerikiečių grupę lydėjo A. Pakštienė.

Šių metų rudenį U.S. – Baltic Foundation ruošia dar du seminarus: privatizavimo bei Pabaltijo miestų lygos įkūrimo temomis.

Ar ne puiku?

U.S. Baltic Foundation surengtame priėmime Dainavos restorane Vilniuje birželio 16 dieną. Iš kairės į dešinę: Audronė Pakštienė U.S. Baltic Foundation programų direktorė, Dainis Ivans Latvijos parlamento pirmininko pavaduotojas, Albertas Sarkanis, Latvijos Charge d'Affairs Lietuvoje.

Valdžio Marbinsono nuotr.

KĄ SU SAVIM DARYTI

Vladas Vijeikis

Mano draugas Florijonas su manim gana atviras. Jis pasipasakoja kas ir kaip jam nutinka, ką sapnavo (įtariu, kad pasakoja ne viską – yra tokių sapnų, kad ir savo žmonai nepapasakosi). Nepasakoja Florijonas kiek dolerių banke turi. Čia suame rikonėjimo požymis. Apie banko knygutės turinį tik po mirties prasiskleidžia uždan ga. Savo politines pažiūras Florijonas reiškia atvirai. Ko nekenčia tuojau pat ir išdrožia. Ką jis myli sunku pasakyti. Florijonas piktina si visu pasauliu. Pradedant ilgaplaukiais jaunuoliais ir baigiant seniais, kurie demonstuoja prieš abortus. Ar jiems bereikia tuo rūpintis? Sutinku su Florijonu. Nevisiškai gerą nuomonę jis turi apie juodųjų veikėjus, kurie Gulfo karui prasidėjus ėmė šaukti, kad jų Amerikoje tik 15 procentų, o Gulfo kare dalyvavo net 30 procentų. Florijonas klausia: "O kodėl jie nešaukia, kad pašte dirba 90 procentų, o sportuose beveik 100 procentų? Nei nebandau atsakyti į tokius jo klausimus. Tegul politikieriai galvas suka. Už tai mes jiems didžiules algas mokam. Jau neminint kyšių.

Bet aną dieną Florijonas mane nustebino labai atviru klausimu?

– Ką man su savim daryti?

– Protiškai ar kūniškai? Jeigu protiškai, tai skaityk Dirvą ne tik antraštes bet ir straipsnius. Paskui gerai pagalvok ir įsijauk į rašytojo mąstyseną. Paskui dar kokią savaitę palauk ir tik tada rašyk redakcijai nepasitenkinimo straipsnį. Žinoma, pridėk bent šimtinę, kad geriau suprastų tavo mintis. Kas dėl kūno, tai gal pradėk bėgti aplink namą, kad sudegintum kalorijas, negailestingai gaminančias lašinius. Ar kitaip daktarai ir televizija aiškina?

– Nukalbėjai. Nei man tų kalorijų reikia, nei aplink namus bėgioti. Aplink namą aš pakankamai prisibėgiuju jį betaisydamas. O kas liečia protinius sugebėjimus tai aš tave patikrinsiu. Štai tau lietuviška mįslė: "kas miške žalias ir rėkia?"

Nors ir esu nemenkas lietuviškos tautosakos žinovas (taip manau) bet suklupau. Žinojau, kad žalias – tai medis, o kodėl rėkia, nesupratau. Florijonas paaiškino:

Miške žalias tikrai medis.

– O kodėl rėkia?

– Čia pridėta, kad neišpėtų. – Florijonas ėmė juoktis ir vos mirtinai neužsik-

vatojo.

Šiek tiek atsikvošėjęs, sako:

– Paaiškinsiu paprasčiau. Klausimas: ką man su savim daryti? Atsakymas: ką man daryti su savim po mirties?

– Kvailas klausimas, – supykau, – pasirūpins kiti ką su tavo niekingu kūnu padaryti.

– Ne taip paprasta. Po ilgų svarstymų nutariau, kad geriau tegul mane sudegina. Testamente taip ir parašysiu. Man labiau patiktų, kad prie mano kapo, kas nors retkarčiais liūdėtų, žoleles nereikalingas išravėtų. Gal vieną kitą pasodintų ir palaisrėtų. Bet šiais laikais tai sunku padaryti. Tad tegu degina. Bet klausimas: ką su pelenais daryti? Siūliau savo žmonai. Bet ta rėkia, kad nenori savo kambaryje jokių pelenų. Matyt numaciusi parsivesti koki, kai aš pelenais pavirsiu. Tai sakau: "Tau gėdos nebus. Aš pats gražią dėžutę pasidarysiu. Bus su ornamentais ir gal dar Gedimino stulpus uždėsiu. Na dar savo Vardo raidę tarp ugnies liežuvių įterpsiu – kaip buvusiam ugniagesiui tas labai pritiktų". Bet ji nenori ir gana. Tai sakau: – Bent pusę. Pusę pelenų – tau, o kitą pusę buvusių ugniagesių klubui atiduosiu." "Beveik pravrisko: esą ką aš su puse tavęs darysiu (suprask tu moterų logiką).

– Duok man tą savo pusę

pelenų.

– O jeigu tu pirmiau už mane pavirsi į pelenus? – nespėjo Florijonas baigti savo minčių, kai pasirodė Florijonienė.

– Apie ką jūs čia taip rimtai svarstote? Nei gėralų kliuksėjimo nei stiklelių skambėjimo nesigirdi.

– Miela Florijonienė, kalbame apie pelenus.

– Kaip gerai, kad priminėte. Padėkite man išvalyti suodžius iš virtuvės krosnies. Pelenų nėra, bet suodžių – baisybė. Niekaip negaliu Florijono prisiprašyti. Jūs toks džentelmenas...

Nesitikėjau, kad taip gali baigtis tokio svarbaus klausimo, ką man su savim daryti – svarstymas.

• laiškai Dirvai

Kai pereito šimtmečio viduryje Europoje plito tautiniai judėjimai, giminingi liberaliam nacionalizmui, 1849 metais Rusijos caro valdžia išleido įstatymą uždraudžiant oficialiuose raštuose ir kalboje vadinti mus lietuviais. Mes tapome "pabaltiečiais" – atseit Rusijos imperijos piliečiai gyvenantieji palei Baltijos jūrą.

Mes nesame jokie rusiški pabaltiečiai. Mes esame lietuviai, latviai ir estai, o, sykiu paėmus, – baltai.

Lietuvos lietuviai vengia naudoti mums primestus "pabaltiečius" ir "Pabaltį", bet kodėl mes, čia išėivijoje, esame taip pamėgę tuos rusiškus pavadinimus – nesu-
prantama ir neatleistina.

Z.K.

Santa Monica

Iš Lietuvos gaunamų laikraščių MARGUMŲ

• Joninės Lietuvoje šventė 17435 Jonai ir 13720 Jonės.
• Vilniaus universiteto bibliotekoje atidarytas Atviro Lietuvos fondo informacinis centras, kuriame yra žinių apie visus JAV universitetus, koledžus, jų katalogai ir prospektai. Centras numatomas plėsti. Tačiau jis neteikia žinių apie finansinę pagalbą norintiems studijuoti JAV.

• TSRS vadovybė buvo gavusi net 84 perspėjimus iš įvairių šaltinių apie karo pradžią 1941 metų birželio 22-ąją dieną.

"Vilniaus Laikraštis" Nr. 21

• Ekspremjerė Kazimiera Prunskienė, duodama pasikalbėjimą "Vilniaus laikraščiui" pasakė "...Jei mes pernai vasarą būtume pradėję rimtas derybas su TSRS, tąkart buvusia gilioje krizėje, kai kurios užsienio valstybės buvo pasirengusios padėti ir ėmėsi konkrečių veiksmų. Po pašnekesio su lordu Kaganu įsitikinau, kad M. Thatcher ir kiti didžiųjų valstybių lyderiai buvo tuo įsijungę į scenarijų, visu savo politiniu svoriu spaudė M. Gorbačiova. Bet ta proga nebuvo išnaudota. Nes keletas žmonių, kad ir žinojusių visas aplinkybes, adekvačių veiksmų nesiėmė, teigdami, kad laikas dirba mūsų naudai, Lietuvą tuoj visi pripažins, M. Gorbačiovas esąs politinis lavonas, Tarybų Sąjunga subyrėsianti iki 1990 metų pabaigos... Manau, kad tai pati didžiausia praėjusių metų drama. Man labai gaila šitos prarastos progos..."

"Vilniaus Laikraštis" Nr. 21

• Palangos miesto meras Rimantas Mikalėnas:

"...Kaip žinote danai išaiškino, jog skulptūra prie Tiškevičių rūmų ("Laiminantis "Kristus" – V.Z.) nebuvo garsiojo jų skulptoriaus Torvaldseno darbo. Ji greičiausiai – serijinės gamybos. Tikslaus atsakymo dar laukiama iš Čekijos ir Slovakijos, kur esama tokių panašių paminklų. Kaip ten bebūtų "Laiminantis Kristus" bus atstatytas..."

"Vakarinės naujienos" Nr. 103

• Hašinyje "Provokacijos aidas virs Lietuvos" pasakoja ma kas įvyko Vilniaus aerouoste, omoninkams užėmus Respublikinę tarp miestinę ir tarptautinę telefonų stotį Vilniuje. Tomis valandomis buvo nutrūkęs bet koks telefono ryšys su visais aerouostais, kurie iš anksto praneša Vilniaus aviakontrolieriams apie teritoriją praskrendančius tarptautinius lėktuvus. Šis ryšys staiga nutrūko. Prityrę skraidymų kontrolieriai bematant suprato, kad vienintelė galimybė kontroliuoti situaciją – tiesioginis radio ryšys su skrendančiais lėktuvais. Eterį užtvindė radio dialogai – vilniečių aviakontrolierių nurodymu lakūnai nuolat perdavinėjo žinias. Laimė, pasak aviakontrolierių, tai nesutrukdė navigacijai. Virš Vilniaus per šias valandas laimingai praskrido visi 46 įvairių aviakompanijų lėktuvai. Ačiū Dievui.

"Lietuvos rytas" Nr. 101

• Savanoriškosios krašto apsaugos tarnyba skelbia atvirą konkursą medaliams, 1991 metų sausio 13 dienos įvykiams atminti. Šio konkurso tikslas – įamžinti Kruviniojo sekmadienio įvykius, kaip tautos pasipriešinimą okupaciniam režimui bei atviram, ginklu vykdomam teisėtos valdžios užgrobimui. Geriausiems darbams bus skiriamos piniginės premijos.

"Lietuvos rytas" Nr. 101

• Birželio 22 dieną, dėl Minsko traukinio mašinisto kaltės, netoli Vilniaus susidūrė du keleiviniai traukiniai. Aukų nebuvo. Ta proga Lietuvos Respublikos Susiekimo ministerijos geležinkelio skyriaus viršininkas S. Labutis pasakė: "...Lietuvoje geležinkelio išlaikyti praktiškai neįmanoma. Medinių pabėgių gaunama dešimtkart mažiau nei reikia, betoninių pasigaminti patys dar nemokame. Per pastaruosius 50 metų Lietuvos geležinkelis sutrumpėjo 410 km, o judėjimo intensyvumas padidėjo 75 kartus... 700 km pagrindinių kelių linijų būklė avarinė. Krovininių traukinių greitis dabar, kaip ir prieš 50 metų, o keleiviniai traukiniai net lėčiau važiuoja."

"Lietuvos rytas" Nr. 98

• Atkurta 1924-1940 metais veikusi Lietuvos miestų sąjunga.

• Įkurta Lietuvos TSR žurnalistų sąjunga, veikianti užgrobtuose Spaudos rūmuose bei RTV pastatuose. Ši organizacija remiasi Lietuvos TSR įstatymais ir ruošiasi atstovauti Tarybų Lietuvos žurnalistus tarptautinėse žurnalistų organizacijose.

"Lietuvos rytas" Nr. 98

• 1940 metais sudegusi Jurbarko bažnyčia buvo atstatyta, tačiau lig šiol be svarbaus architektūrinio akcento – bokštų smailių. Bendra Lietuvos – Vokietijos įmonė "Autoimpex" įsipareigojo šią statybą finansuoti.

"Respublika", VII 5d.

• Vilniaus "Viktorijos" kavinėje galima pasivaikinti prancūziškai paruoštų lietuviškų sraigų.

• Vilniaus Parodų salone parduvinėjami paveikslai, paukoti žymių Lietuvos dailininkų beglobių gyvulėlių priežiūrai.

"Respublika", Nr. 148

Parengė Vitalius Zalkauskas

BIG SUMMER SPECIAL LOWEST PRICES

4 weeks SHORTEST WAITING PERIOD

You can send **VOLGA** or **LADA** to your family in:

LITHUANIA - UKRAINE - LATVIA
ESTONIA - MOSCOW
LENINGRAD - MOLDAVIA
CRIMEA - BIELORUSSIA

INTERPOSTMIR CO.

DOOR TO DOOR PARCEL SERVICE TO

UKRAINE - LITHUANIA - LATVIA - ESTONIA
BYELORUSSIA - MOLDAVIA - CRIMEA
LENINGRAD, MOSCOW

All costs included

- Money
- Car sales
- Flower delivery
- We send parcels with used and new clothing minimum 5kg or 12lbs. NO MAXIMUM LIMIT.
- Standard food parcels - regular and express

INTERPOSTMIR CO.
BY: 1055 Broadway, Buffalo, N.Y. 14212
Tel. (716) 894-9880

KELIOS PASTABOS APIE LIETUVOS EKONOMIKĄ

Algirdas Bučas, Vilnius

Kai manęs paklausia, ko kia padėtis Lietuvos ekonomikoje, kaip pertvarkomas ūkis, dažnai pajaučiu, kad klausiantysis nori išgirsti tik geras naujienas, o kad blogi reikalai ūkyje jis pats mato kasdieną, bet jam reikia vilties, kad rytoj bus geriau.

Kodėl ūkyje prasta padėtis, klausiantysis turi savo nuomonę ir ją stengiasi jus įtikinti arba nors ją patvirtintumėte. Oponentui iš tikrųjų reikia išgirsti dar kartą, kad jis teisus. Klausimas galų gale tampa tik preliudija klausiančiojo monologui. Tuo pasireiškia mūsų konservatizmas, neroras gilintis į reikalo esmę, atšiaurumas konstruktyvioms diskusijoms, alternatyvinių nuomonių ieškojimui. Tai mūsų sovietinės santvarkos palikimas, kai net žmogaus mąstymas buvo varžomas, kai buvo tik viena tiesa ir nesvarstant ją reikėjo vykdyti. Tai atratino mūsų pilietį nuo kritinio mąstymo tiek savo, tiek kitų atžvilgiu, atratino nuo savarankiško mąstymo, kada tik konstruktyvios diskusijose galima pagilinti žinias, išsiaiškinti reikalo esmę, įgyti lankstų mąstymą ir pan.

Ši įžanga skaitytojui gali atrodyti ir per daug filosofinė, bet ja mes remiamės, kai dėstome savo mintis apie tokius painius reikalus, kaip Nepriklausomos Lietuvos ekonomika, ekonomikos pertvarka, ūkininkavimas.

Ir taip – keletas pastebėjimų apie Lietuvos ekonomiką. Pirmas – susijęs su klausimu: kur mes esame? Atsakymas gali būti trumpas ir dejas, nedžiuginantis – komandiniame (socialistiniame) ūkyje, socialistinėje ekonomikoje, beveik visiškai ekonominėje priklausomybėje nuo Sovietų Sąjungos.

Antras klausimas – kaip mes ejome? Per Nepriklausomybės atstatymą į politinį savarankiškumą; pagrindinis dėmesys politiniam pripažinimui pasaulyje, santykiams su Kremliumi politikos ir ekonomikos srityse, politinių klausimų sprendimas Lietuvoje ir svetur. Dejas, ekonomikos, ūkio reikams dėmesio pristigo. Tai galima suprasti ir paaiškinti: ekonominė blokada, nuolatinis ekonominės įtampas eskalavimas iš Kremliaus, pastovūs okupacinės kariuomenės smurto veiksmai ir, pagaliau, tragiški sausio 13 dienos įvykiai. Tačiau vienaip ar kitaip ekonominiai procesai Respublikoje vystė

si. Ir čia norėčiau atkreipti dėmesį į keletą jų vystymosi momentų.

Pirmasis – savivaldybės ir vietinis ūkis. Dar pereinamųjų metų kovo mėnesyje buvo aišku, kad einant į rinkos ekonomiką reikalinga decentralizuoti ūkio valdymą, kuriant ekonomiškai savarankiškas ir tuo pagrindu tvirtas savivaldybes. Tam, kad realizuoti ne tik demokratinius, bet ir "sąmoningus" savivaldybių tarybų rinkimus, dar senoji sovietinė Aukščiausioji Taryba, sąjūdiečių iniciatyva priėmė savivaldybių įstatymą. Suprantama, kad jis ekonominiu požiūriu atspindėjo tuometinį administracinį – komandinį "bendraliaudinės" nuosavybės ekonominį modelį. Po rinkimų savivaldybėms visu aštrumu iškilo būtinybė keisti šį įstatymą, ypač jo ekonominę dalį, su-

teikiant savivaldybėms didesnę ekonominę savarankiškumą. Ir ką šiuo požiūriu mes nuveikėme per metus? Dešimt mėnesių K. Prunskienė ir A. Brazauskas visai varžė ir tramdė tą menką iš sovietinių laikų paveldėtą savivaldybių savarankiškumą. Tą pačią politiką, tik kitais metodais vykdė G. Vagnoriaus centrinė vyriausybė. Apie decentralizavimą, apie teisių išplėtimą mes jau net nekalbame, dabar savivaldybės tik guodžiasi, kad iš sovietinių laikų paveldėtų, net menkų teisių Vilnius neatimtų.

Antras momentas – kainų ir darbo užmokesčio paleidimas. Be laisvų kainų, be tik rinkoje įvertinto laisvo atlyginimo negali funkcionuoti rinkos ekonomika. Bet kainų ir atlyginimo paleidimas susijęs su jų augimu ir suprantama ekonomikos infliacija. O tai vykdan ti vyriausybė turi žinoti kur eina, turi būti drąsi, populiar tarp gyventojų ir turėti visus įgaliojimus.

Lietuvoje abejos vyriausybės lyg ir vykdė kainų liberalizavimą: didino, kompensavo ir dar įvairiausiais būdais manipuliavo. Be tai administravimu paremtos kainos, kurios tik didina pinigų ir darbo užmokesčio devalvaciją, spartina infliacinį procesą ir neveda į rinkos ekonomiką, niekur neveda (arba tiksliau veda, dejas į ekonomikos chaosą). Kaip rodo postsovietinių rytų Europos šalių patirtis, paleidus kainas jų lygis pakyla keletą kartų, o kai kurioms prekėms, sakykim, nekilno-

jamam turtui) net dešimtimis kartų, bet tai nepriklausoma nuo jų faktiškos savikainos. Štai kuo pagrįstos pretenzijos (kaltinimai) buvusiai ir dabartinei Lietuvos vyriausybei; jeigu mes tai būtume padarę perai liepos mėnesyje (po blokados), tai gal šiandien jau būtume turėję tikras kainas arba jų lygiai būtų netoli ar atitiktų dabartines "komercines" kainas. Jei mes jas išlaisvinsime dabar, tai gal už pusmečio ar metų turėsime tikras kainas, bet jos bus jau kelis kartus aukštesnės už šiandienines. O jei jas išlaisvinsime dar vėliau, po mūsų vyriausybės "pasiptikavimo" jas toliau administruojant (t.y. didinant), tai kaip jos kelis kartus padidėjusios, atsilieps gyventojams, galime tik "karčiai pasvajoti".

Trečias momentas yra ne taip pastebimas, labiau paslėptas. Tai pereinamųjų metų liepos – spalio mėnesiais buvęs ekonominis karas prieš verslininkus, kaip mes juos vadiname, prieš kooperatininkus. Tai buvo reakcija į kooperatinio judėjimo laimėjimus, pasiektus blokados metu aprūpinant Lietuvos ūkį būtiniausiomis prekėmis ir žaliavomis. Jų vaidmuo, mažinant blokados pasekmes, buvo iš tikrųjų efektyvus. Tas efektas, aišku, padidino jų pajamas. O čia jau pasireiškė sovietinio mąstymo inercija, kurią, dejas, palaikė ir oficialios vyriausybės struktūros, Aukščiausioji Taryba. Prasidėjo visuotinis draudimų vėjus. Štai, praėjusių metų

liepos mėnesį Aukščiausioji Taryba priėmė nutarimą, draudžiantį parduoti ar nuomoti valdiškas patalpas verslininkams. Taip pat priimtas nutarimas draudžiantis valstybinei įmonei parduoti verslininkams žaliavas, pagrindinius fondus, įrenginius. Vėliau priimti apribojimai prekių įvežimui ir išvežimui iš Respublikos, dvigubos sienos, didžiuliai mokesčiai ir panašiai. Ir kas būdinga šiandienos ekonomikai, kad naujoji vyriausybė kol kas nei vieno iš apribojimų nepanaikino.

Tokie apribojimai ne tik žlugdo pačią verslininkystę, bet sustiprina žmonių požiūrį į verslininką kaip į spekuliantą, kaip į nedorais būdais siekiantį pelno iniciatyvų specialistą. O toks požiūris neigiamai atsiliepia ir visai rinkos ekonomikos Lietuvoje kūrimo kryptį.

Šie keli kritiniai pastebėjimai išdalies iliustruoja tą kelią, kuriuo mes ejome

ekonomikos baruose. Gal dabar skaitytojui bus aiškiau, kodėl mes vis dar komandinėje (socialistinėje) ekonomikoje. Pirmas – mes dažnai nenorime išsigilinti į rinkos ekonomikos esmę, o tai liečia ir vyriausybės narių, ir eilinių pilietį. Antra – nesupratę reikalo esmės, mes veikiame senais metodais, tai yra komanduojuame ir iš čia trečią – turime tą pačią komandinę (socialistinę) ekonomiką. Perfrazavus šias išvadas galėtume pastebėti: kam vienam ar kitam valdininkui arti žemę ir vargti dirvoje, kai galima pasišienauti lankoje. Suprantama, kad šie mano pastebėjimai turi perkeltinę prasmę – tam, kad vaizdžiau apibūdintumėte šiandienos Lietuvos ekonomiką, reikia atsakyti dar ir į kitus klausimus: ko mes siekiame? Kas trukdo? Kokia turėtų būti veiksmų programa ir kas jos vykdytojai?

ATVYKO VICEPREMJERAS ZIGMAS VAIŠVILA

Liepos 19 d. Lietuvos Respublikos vicepremjeras Zigmas Vaišvila atvyko į JAV-bes kartu su Lietuvos sportine komanda, kuri dalyvauja Specialioje olimpiadoje.

Lietuvos invalidų sportinė delegacija, susidedanti iš vadovo ir Specialaus tautinio olimpinio komiteto pirmininko A. Vitkausko, septyniolikos sportininkų ir dviejų Lietuvos televizijos korespondentų, išskrido tolyn į Mineapolį dalyvauti "Special Olympics" žaidynėse, kurios baigiasi liepos 26 d., o vicepremjeras Vaišvila pasiliko Washingtone. Ten jis pradėjo susitikimus

su JAV politikais ir spauda.

Tarpe kita ko, Washingtono Vaišvila susitinka su Pittsburgo universiteto Tarp tautinių mokslų departamento atstovais, kurie spalio mėn. Baltijos valstybėse rengia užsienio politikos kursus valdžios atstovams; Paul Goble iš Valstybės departamento; kongresmenu Richard Durbin; Lino Koječio vadovaujamu U.S. Baltic Foundation; Londono The Independent korespondentu; apžvalgininku Rowland Evans. Vaišvila dalyvaus ir JAV Valstybės departamento priėmimo "Special Olympics" rengėjams.

Antradienį vicepremjeras atvyksta į New Yorką, kur kalbės New York Times ir Newsday laikraščių redakcijoms bei Rytų – Vakarų saugumo studijų instituto direktoriams ir jų kviesiems svečiams apie vėliausius įvykius Lietuvoje. Numatyti ir kiti privataus pobūdžio susitikimai su biznio ir užsienio politikos atstovais. Vicepremjerei prašant, jo programą Washingtone ir New Yorke koordinuoja Lietuvių Informacijos Centras. (LIC)

*

MĖSOS PRODUKTAI

aukščiausios kokybės pristatomi į namus LIETUVOJE: medžioklinės dešrelės, palengvica, dešros ir kt \$95.-

Mažesnis siuntinys \$68.- TRANSPAK, 2638 W. 69th Chicago, IL 60629. 1-312-436-7772

Deborah Yatska (Jackaitė), 21 m. Clevelando LSK Žaibo krepšinininkė vyksta į 4-sias P.L.S. Žnes. Deborah yra clevelandiečių lietuvių Alfredo ir Patricijos Yatskų duktė, šiuo metu studijuoja Scottdale Com. College, Arizonoje ir ruošiasi televizijos – radijo pranešėjos karjerai. Clevelande žaidė Villa Angela H.S. krepšinio komandoje..

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **DIRVA RUGPJŪCIO 1 IR 8 DIENOMIS NEIŠEIS.** Tuo laiku Dirva dvi savaites atostogaus.

Po atostogų Dirva, jei kas nesutrukdys, išeis rugpjūčio 15-sios dienos data.

Atostogų metu, nuo pirmadienio iki penktadienio Dirva kasdien bus atidaryta nuo 8 val ryto iki 3 val. po pietų.

• **DIRVOS IR VILTIES DRAUGIJOS**, leidžiančios Dirvą, metinė gegužinė įvyks rugpjūčio 11 d., sekmadienį, Vytauto ir Aldonos Mauručiu sodyboje – 8450 Bridlehurst Trail, Kirtland, Ohio Telef. 1-216-256-1383. Ten ir pernai buvo Dirvos jubiliejinė gegužinė. Bus vaisės, loterija ir kitos įvairenybės.

Laukiami svečiai iš Los Angeles, Chicagos ir iš kitur.

Iėjimas auka. Visi kviečiami dalyvauti.

• **DVIDEŠIMT ŠEŠTOSIOS ŠALFASS** golfo pirmenybės įvyks 1991 m. rugpjūčio 30 d. – rugsėjo 1 d. Quail Hollow vasarvietės golfo laukuose.

Jas rengia Clevelando Lietuvių Golfo klubas.

• **RAMOVĖNŲ GEGUŽINĖ**, Kario žurnalui ir lietuviškai veiklai paremti, įvyks rugpjūčio 4 d. prie ežero tarp Landseer ir Canterbury gatvių.

Gegužinėje bus karšti pietūs, veiks gėrimų stalas, loterija ir kiti malonumai. Pradžia 12 val.

Clevelando ir apylinkės lietuviai maloniai kviečiami gegužinėje dalyvauti.

Skyriaus Valdyba

• **ŽINIOS IŠ BALTIJOS KRAŠTŲ**, Clevelande veikiančios North Coast Cable televizijos stoties 46-tas kanalas kasdien 5:30 val. p.p. perduoda žinias iš Baltijos kraštų. Pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį žinios perduodamos iš Latvijos, o

antradienį ir ketvirtadienį iš Lietuvos. Žinios būna atsilikę apie penkias dienas, tačiau jos pasiekia Clevelandą pirmiau negu laiška arba laikraščiai iš Baltijos kraštų. Norintieji gauti North Coast Cable TV programų tvarkaraštį gali skambinti telefonu 575-8016.

PARDUODAMAS SKYPAS ANT EŽERO KRANTO

Tik 45 min. kelio nuo Clevelando, prie dirbtinio ežero Mont Mere Lake.

Žuvingas ežeras, smagus mažiems laivukam.

Apylinkės labai ramios ir gražios. Kaina –12,000 dol.

Kreiptis į Juozą Kijauską tel: 289-7504

Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis Dirvai aukojo:

Sulaitis J., St. Pete	25.00
Vasaris J., Barberton	5.00
Pausa V., Wallingford	5.00
Rastenienė E., Woodhaven ..	15.00
Norvaišas L., Feasterville	5.00
Vaivada A., McLean	10.00
Apanavičius R., Euclid	10.00
Miškinis V., Cleveland	5.00
Sileika-Fleck B., Bath	5.00
Gepneris J., Union Pier	5.00
Drukeinis R., Omaha	10.00
Miller G., Sunny Hills	10.00
Karklius B., Cleveland	25.00
Undraitis J., Chicago	5.00
McFadden R., Chesterland ..	5.00
Marcijauskas B., Sunny H. ..	10.00
Mackiala D., Gulfport	25.00
Kasis J., Orland Park	15.00
Povilaitis J., Omaha	5.00
Reivydas L., Los Angeles ...	5.00
Gricius K., Santa Monica	5.00

Visiems aukotojams, nuoširdžiai dėkojame

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

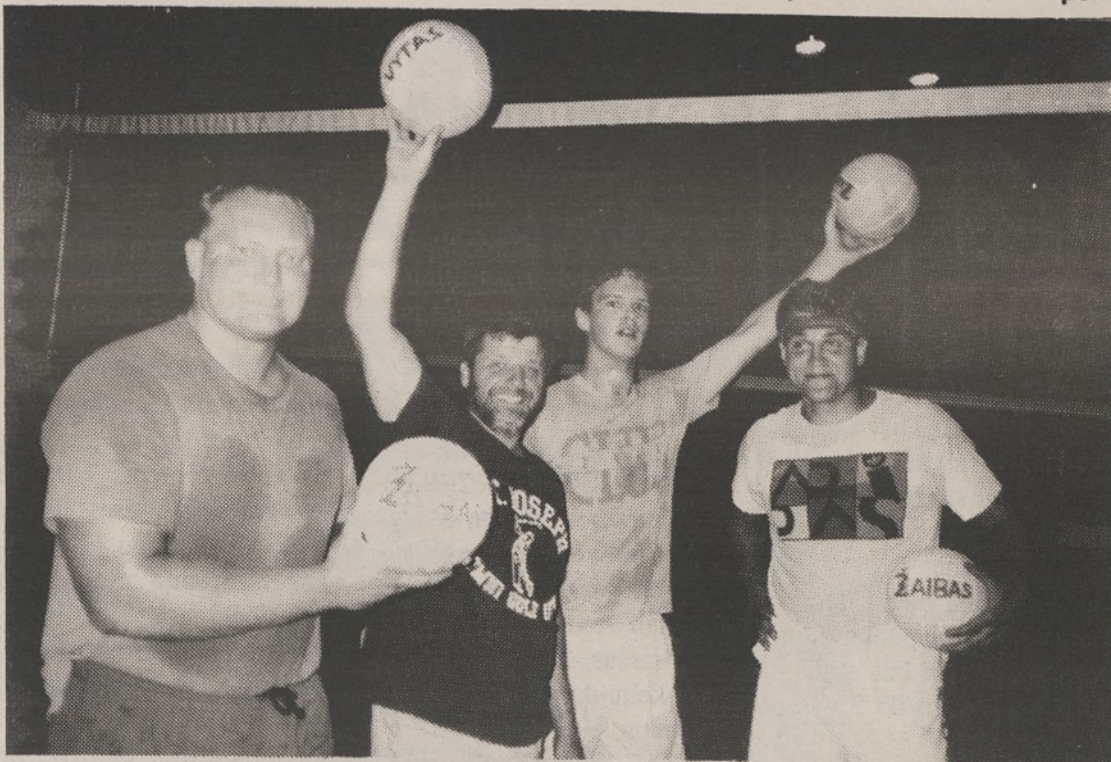
JEIGU RUOŠIATĖS KELIONEI...

kreipkitės pas Ritą STAŠKUTĘ (216) 991-3321
TRAVEL AGENTS INTERNATIONAL.

Van Aken Center, 20320 Farnsleigh Rd.,
1, Cleveland, Ohio 44122

Atliekame visus pavienių bei grupinių kelionių patarnavimus

Turistams vykstantiems į LIETUVĄ sutvarkom visus išvykimo dokumentus, partuošiam palankiausią maršrutą ir parūpinam geriausiomis sąlygomis lėktuvo bilietus

Žaibo klubo tinklinio komandos žaidėjų dalis. Iš kairės: Simas Kijauskas, Leonardas Kedys, Petras Stungys ir Paulius Kijauskas.

PARENGIMAI

1991 m.

• **LIEPOS 28 d.** sekmadienį 12:00 val. po piet, Žalgirio šaulių kuopa rengia gegužinę prie ežero – Beachland Park Ass. – 17815 Canterbury Rd.

• **RUGPJŪCIO 4,** tradicinė ramovėnų gegužinė žurnalui "Karys" paremti, įvyks prie ežero tarp Landseer ir Canterbury gatvių. Pradžia 12 val. pietų metu.

• **RUGPJŪCIO 18 d.** Clevelando Lietuvių klubo tradicinė gegužinė įvyks Kroatų sodyboje.

• **RUGSĖJO 8,** Šiluvos Šventė Šv. Jurgio parapijosje.

• **RUGSĖJO 28 d.** Pabaltiečių vakaras Lietuvių namuose, Rengia lietuviai, latviai ir estai.

• **RUGSĖJO 29 d.** Operos solistės Gražinos Apanavičiūtės koncertas. Rengia Lietuvių Kultūrinio darželio valdyba

• **SPALIO 12-13** Lietuvių Dienos. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• **SPALIO 20 d.** Madų Paroda 4 val. p.p. Lietuvių Namų virš. salė ruošia vyr skaučių Židinys.

• **SPALIO 26 d.** Klaipėdos liaudies melodikos muzikantų ir dainininkų ansamblio UOSTAMIESČIO MUZIKANTŲ koncertas. Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba

• **LAPKRIČIO 10, 11:30 val.** Šv. Jurgio parapijos Mini-Festivalis parapijos salėje.

• **LAPKRIČIO 23,** Lietuvos kariuomenės atsikūrimo minėjimas Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

Rengia Clevelando ramovėnai.

• **GRUODŽIO 24,** Bendros Kūčios 9:30 v.v. Šv. Jurgio parapijos salėje.

1992 M.

• **BALANDŽIO 25 d.** Grandinės rengimas.

HOUSE FOR SALE

6 & 6 Brick, double in Euclid

GEORGE KNAUS

Real estate

Tel. 481-9300

Taupa

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street

Cleveland, Ohio 44119

(216) 481-6677

Isikūręs Nuosavuose Namuose

Taupykite ir Skolinkitės vieninteliame lietuvių kredito kooperatyve Ohio valstijoje.

Darbo Valandos:

Antradieniais--ketvirtadieniais nuo 9:00--4:00 p.p.

Penktadieniais nuo 9:00--6:00 v.v., Šeštadieniais nuo 9:00--3:00 p.p.

Sekmadieniais nuo 11:00--12:00 p.p. (DMNP parapijos patalpose)

Visi Bankiniai Patarnavimai

Mokame Aukštesnius Nuosimčius Už:

Taupymo Skaitytas, Certifikatus, IRA, Čekių Skaityta, ir t.t.

Skoliname Geriausiomis Išsimokėjimo Sąlygomis:

Asmeniniams Reikalams, Automobilių ir Laivų Pirkimui, Namų Remontui (Home Equity), Namų Pirkimui (Mortgages)

Parduodame pinigines perlaidas (Money Orders), Traveler's Checks, Priimame telefono, elektros, šildymo, ir vandens sąskaitytas, Buckeye Cards, Notaro patarnavimai, U.S. Savings Bonds, ir t.t.

*** Klekviena taupomoji sąskaita federalinės valdžios ***
apdrausta iki \$100,000.

Mūsų Tikslas: Ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas.

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

Della E., William J. Sr.,

William J. Jakubs Jr. ir

Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street, Cleveland, Ohio 44119

Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama teikianti jaukią atmosferą rūdiesio valandoje. Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

RITA MATAS - Broker - G.R.I. - C.R.A.

MATAS REALTORS

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS - teisinis patarėjas

DIRVA

IVYKIŲ KRONIKA

DIRVA RUGPJŪČIO 1 IR 8 DIENOMIS NEIŠEIS.

Tuo laiku Dirva dvi savaites atostogaus.

Po atostogų Dirva, jei kas nesutrukdys, išeis rugpjūčio 15 data.

Atostogų metu, nuo pirmadienio iki penktadienio Dirva kasdien bus atidaryta nuo 8 val ryto iki 3 val. po pietų.

DIRVOS IR VILTIES DRAUGIJOS,

leidžiančios Dirvą, metinė gegužinė įvyks rugpjūčio 11 d., sekmadienį, Vytauto ir Aldonos Mauručių sodyboje – 8450 Bridlehurst Trail, Kirtland, Ohio Telef. 1-216-256-1383. Ten ir pernai buvo Dirvos jubiliejinė gegužinė. Bus vaisės, loterija ir kitos įvairenybės.

Laukiami svečiai iš Los Angeles, Chicagos ir iš kitur.

Iėjimas auka. Visi kviečiami dalyvauti.

JĖZUITŲ GIMNAZIJA KAUNE

Kun. J. Kidykas, visą mėnesį, Dievo Motinos parapijoje Clevelande, pavaduojas kun. G. Kijauską, S.J. da bar atostogaujantį Montrelio Jėzuitų poilsio namuose, prašo pataisyti po E. Šulaičio nuotrauka esančią klaidą.

Jezuitai Vilniuje neturėjo gimnazijos. Ji buvo Kaune. Taigi ir gimnazija vėl bus atgaivinta Kaune.

RAIMONDAS ŠEŠTAKAUSKAS

Kauno televizijos ir radijo darbuotojas, atliekęs 2 mėn. stažą CNN televizijoje Atlanta, Ga., lankėsi Lituanistikos tyrimo ir studijų centre Chicagoje. Šis jaunas, Lietuvos vyriausybės paskirtas televizinininkas daug pasidarbavo, kad apie sausio 13 d. įvykius Vilniuje ir Kauno sužinotų visa Lietuva ir pasaulis. Chicagoje R. Šeštakauskas su prof. Jonu Račkausku, LTSC pirmininku, aptarė tolimesnes bendradarbiavimo galimybes, į kurias įeina ir dokumentinė programa Nepriklausomos Lietuvos televizijai apie Chicagos lietuvių veiklą.

IGNAS VERBYLA

Prisimindamas prieš ketverius metus mirusią seserį URŠULĘ, Dirvai paremti paaugojo 50 dolerių.

SIGUTĖ STONYTĖ, PIRMAUJANTI DAINININKĖ, MARGUČIO KONCERTE

Praėjusią savaitę Marylando universitete buvo surengtas pirmasis tarptautinis Marian Anderson vokalistų konkursas, kuriame, atrankos keliu dalyvavo 179 dainininkai.

Sol. Sigutė Stonytė, akompanuojant Jurgiui Karnavičiui, pateko į baigminių tūrą. Liepos 20 d. Kennedy centre, Washington, DC, palaidint simfoniniam orkestrui, koncertavo sol. Sigutė Stonytė ir kitos trys baigmininkės. Rašant šias eilutes dar nebuvo žinomos baigminės pasėkmės.

Sol. Sigutė Stonytė ir pianistas Jurgis Karnavičius, prieš išvykdam į Lietuvą, liepos 28 d. 3 val. p.p. koncertuos Jaunimo centre, Chicagoje. Koncertą rengia Margutis. Jaunimo centro salė vėsinama. Visi kviečiami.

NAUJI STAŽUOTOJAI

Ir vėl šią vasarą, dešimčiai savaitė, į Lietuvos Katalikų Religinę Šalpa – Lietuvos Informacijos Centrą atvyko dirbti du stažuotojai.

Iš gausaus būrio prašančiųjų, darbui buvo atrinkti du jaunuoliai: Nabil Yanni iš Toronto ir Mantas Zurbas iš Vilniaus, pradėję dirbti birželio mėnesį.

Nabil Yanni, bebaigęs gimnaziją Toronte, aktyviai reiškiasi mokykliniame gy-

venime. Šiais metais jis vadovavo mokyklos kultūrinei savaitė, kurioje kalbėjo prelegentai iš Afrikos, Lotynų Amerikos ir Kinijos demokratinio judėjimo. Nabil yra baigęs lituanistinę mokyklą ir kaip savanoris yra dirbęs KLB-nės krizės centre.

Mantas Zurbas, Vilniaus Universiteto Gamtos fakulteto studentas, gegužės mėn. baigė metus Williams kolegijoje JAV-ėse. Jis ruošiasi būti biologu. Studijavęs sustiprintą anglų kalbą vidurinėje mokykloje ir dirbęs vertėju kooperatyve, Mantas laisvai valdo anglų kalbą.

Stazuotojai padirbė po penkias savaites New Yorko būstinėje ir Washingtono skyriuje, susipažįsta su Religinės Šalpos humanitarinės pagalbos programomis, LIC žinių rinkimu ir sklaidimu, kompiuterine technika, spaudos archyvais, vertėjavimu ir kitais raštinės darbais. Taip pat aplanko kitas darbo įstaigas su kurio mis Religinė Šalpa ir LIC bendradarbiauja.

Šiom stažuotėm stipendijas paskyrė Lietuvos fondas. (LIC)

AVIACIJOS PULKININKAS DARIUS BAKŪNAS IŠĖJO Į ATSARGĄ

Malonu buvo skaityti Floridos dienraščio THE TAMPA TRIBUNE birželio mėn. 4 d. numeryje gana platų pulkininko Dariaus Bakūno gyvenimo ir aviacijos karo tarnybos aprašymą.

1944 metais Darius su savo mamyte, iš Klaipėdos prekinio laivu buvo evakuotas į Vokietiją. Tuo metu laivų kelionės buvo labai pavojingos, nes juos puldavo sovietų pavandeniniai laivai

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SAJUNGOS CENTRO VALDYBOS PRANEŠIMAS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sajungos Centro valdyba praneša skyrių žiniai, kad rugpjūčio gale, Amerikos Lietuvių Tautinės sąjungos valdybos kviečiama, į Ameriką atvyksta Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos tautininkų frakcijos atstovė – deputatė dr. Rasa Rastauskienė. Ji Amerikoje išbus arti mėnesio laiko. Pabrėžtina, kad dr. Rastauskienė yra dar jauna moteris, labai gerai suprantanti esamą Lietuvos padėtį. Ji pasižymi gilia mąstysena ir yra nepaprastai gera kalbėtoja.

Dr. Rastauskienė norėtų lankyti ALT s-gos skyrius ir

supažindinti narius su esama (ir numatoma) Lietuvos politine bei ekonomine padėtimi. Ji iš Lietuvos atvyksta į Los Angeles, bet Tautos šventės (rugsėjo 8) minėjimo metu jau kalbės Chicagoje.

Skyriai prašomi nepraleisti retos progos su ja susipažinti. Sklandžiam jos kelionės maršrutui sudaryti, reikia skyrių valdybų kooperacijos. Malonėkite neatidėliojant pranešti Sąjungos valdybos vicepirmininkei R. Sakienai, kada norėtumėt dr. Rastauskienę turėti savųjų tarpe.

ir nemažai buvo paskandintų. 1949 metais Bakūnų šeima emigravo į Ameriką, Los Angeles miestą. Darius, dar būdamas gimnazijoje, svajojo būti lakūnu, todėl, nors buvo dar gimnazistas, įstojo į ROTC (Reserve officers training course).

Aviacijos mokslą ir lakūno praktikos įgijo įvairiuose karo aviacijos mokyklose. Karo aviacijoje iš tarnavo virš 30 metų. Už gerą ir sąžiningą darbą buvo pakeltas į pulkininko laipsnį. Šiuo metu pulkininkas Darius Bakūnas su šeima gyvena Floridoje, Tampa mieste. Jo tėveliai Vladas ir Olga Bakūnai gyvena Los Angeles mieste ir džiaugiasi ramiu pensininkų gyvenimu.

A.M.

NAUJI DIRVOS PRENUMERATORIAI
Kisielius Romualdas, Somerville, NJ.
Botyrius Romas, Richland, MI.
Mc Fadden Rūta, Chesterland, OH. Užsakė močiutė Izabelė Jonaitienė
Lembertas Karolis, Pottstown, PA.

Visus naujuosius prenumeratorių, įsijungusių į Dirvos skaitytojų šeimą, nuoširdžiai sveikiname.

"GLASNOST PAVOJUJE"

Žmogaus teisių gynimo organizacija "Helsinki Watch", išleido žmogaus teisių TSR Sąjungoje analizę, kuri ką tik išėjo į apyvartą, Knygos vardas "Glasnost Pavojuje" (ang. "Glasnost in Jeopardy"). Knyga yra plačios apimties, apimanti keturias kategorijas: pilietines ir politines teises; etninių grupių ir tautybių teises; sąjungos santvarką; ir valstybines struktūras.

Kiekvienoje dalyje be išimties iškelia klausimus susijusius su Pabaltijo šalių nepriklausomybės atstatymu ir TSRS vykdomu ginkluotu smurtu prieš jas. Plačiai aprašyti sausio mėnesio įvykiai Lietuvoje ir Latvijoje bei trijų Pabaltijo kraštų praveisti plebiscitai nepriklausomybės klausimu.

Knygos pagrindinė autorė, "Helsinki Watch" Washingtono įstaigos direktorė Catherine Cosman, ne kartą kreipėsi į Lietuvos Informacijos Centrą dėl žinių. Ir knygos pirmame puslapyje, tarpe kitų organizacijų, dėkoja LIC-ui už pagalbą.

(LIC)

MANO MIRUSIO MYLIMO VYRO VYTAUTO GIEDRAIČIO ATMINIMUI,
skiriu kuklią \$100.00 auką Jūsų vedamam laikraščiui paremti.

A. Giedraitienė

Lietuvos vyrai rikiuojasi šventiniam paradui Vilniuje

Mūsų mielam prieteliui

A. † A.

KAZIUI ADOMAVIČIUI

mirus, nuoširdžiausią užuojautą reiškiamo žmonai ONUTEI, sūnui VIKTORUI, dukterims BIRUTEI ir RAMUNEI, bei visiems artimiesiems ir kartu jungiamės į Jūsų liūdėsį.

Antanina ir Pranas Petraičiai
Krikšto duktė Jūratė Šepikienė su šeima
Rasa Petraitytė – Kronienė